ABONNEMENTS

Indochine — Un an..... 8$00 — dix mois.. 5 00
Union postale — Un an..... 10$00 — Six mois.. 6 00

Annonces Légales
0$50 la ligne de 6 points sur justification de 9 cicéros quelle que soit la page.

Annonces Commerciales
On traite à forfait

Đông-Pháp Thời-Báo

NĂM THỨ HAI SỐ 196
Ngày thứ sáu
26 Septembre 1924

Tổng-lý kiêm Chủ-Bút
NGUYỄN-KIM-ĐÍNH

Le Courrier Indochinois
東法時報

GIÁ BÁN

Đông-Pháp — Một năm.... 8$00 — Nửa năm... 5 00
Ngoại-Quốc — Một năm... 10$00 — Sáu tháng.. 6 00

Mua báo phải trả tiền trước
Mandat và thơ để gởi cho
M. NGUYỄN-KIM-ĐÍNH

Báo quán
71, đường Mac-Mahon, 71
SAIGON

Dây thép nói (Téléphone)
Số 324

2778

Báo bỏ về việc buôn bán hay là việc gì xin thương nghị trước

NỘI THUẦN XUẤT BẢN 3 LẦN, NGÀY THỨ HAI, THỨ TƯ, THỨ SÁU

GIA-ĐÌNH TIỂU-THUYẾT

TÌNH MÔNG

10

(Tiếp theo)

Bà Phủ kêu tiếp thằng Quới rồi nói với Yến-Tuyết rằng: « Bữa nay thầy hai sao lại về ban đêm. Mà trời mưa dông ướt-át thầy về làm gì kia ?»

Yến-Tuyết thở ra, rồi bồng con vào trong buồng. Thằng Quới mở cửa ngõ rồi, thì thấy Kỷ-Tâm xăm xăm đi vô, mình mặc một bộ đồ tây xám, bâu rách, cửa tay xưởi, đầu đội nón trắng cũ, chơn mang giày đen cũng cũ, bộ đồ nầy là đồ mặc trong lúc gặp Tế-Thế bên Mỹ-tho. Bà Phủ thấy nón của thầy bị giọt mưa lốm-đốm, quần của thầy bị bùn văn lấm ống, bà mới hỏi rằng :

— Thầy đi xe hay là đi bộ?

— Thưa, tôi đi bộ. Trời mưa xe kéo rút về nghỉ nên kêu không được cái nào hết.

Bữa nay mưa mà trời lại dông dữ quá.

Kỷ-Tâm kéo ghế ngồi, rồi lấy thuốc ra mà hút không nói chi hết. Bà Phủ nghi cho Kỷ-Tâm vô là có ý muốn tỏ việc chi đây nên bà ngồi cứ liếc dòm Kỷ-Tâm hoài. Cách một hồi Kỷ-Tâm mới đứng dậy mà nói rằng: « Thưa bà tôi là đứa chán đời, muốn thấy nhơn tình cho đáo để nên mới hứa giúp đặng cứu danh tiếng giùm cho nhà bà và nhà thầy Cai. Tôi có ham giàu ham sang như họ vậy đâu, giàu sang như họ đó mà tốt gì, còn nghèo hèn như tôi đây có xấu đâu. Hơn một năm nay có lẽ bà cũng đã biết tánh tình của tôi chút đỉnh. Bà nghĩ lại mà chi mà trải coi tôi có lấm hoặc có tính đều với phận sự của tôi chăng? Đâu có! Ngày nay thầy Cai muốn lấy nghĩa làm thủ, muốn đổi ân ra oán; thuở nay tôi biết nhơn-tình đã nhiều, mà tôi chưa thấy việc như vậy; nay tôi biết thêm một đều nữa thiệt là tôi mừng vô cùng. Tôi vô đây là vô đặng mà thưa cho bà hay rằng sáng mai tôi đi, bởi vì thầy Cai không muốn cho tôi ở nữa thì tôi phải đi, chớ tôi cưới vợ và coi tiệm có ích lợi chi cho tôi, mà tôi phải cố lỷ để cho kẻ giàu sang họ khinh bỉ ».

Bà Phủ tuy thấy Kỷ-Tâm với Trường-Xuân cải cọ với nhau hồi trưa thì bà đã nghi Kỷ-Tâm không chịu ở nữa, song bà nghe Kỷ-Tâm nói mấy lời thì bà bối rối vô cùng. Bà sợ hễ Kỷ-Tâm ra khỏi nhà rồi anh ta nói bậy rơi tiếng xấu cùng trong xứ, bởi vậy khi trời mát-mẻ mà bà muốn dỗ mồ-hôi. Bà khóc và nói bậu-bạo rằng: « Thằng Tổng nó nóng giận thầy chấp nó làm chi. Nhờ ơn thầy bảo bọc nên hơn một năm nay danh tiếng của mẹ con tôi, mới dặng vuông tròn; cha chả! nếu thầy ra khỏi nhà thì chắc là mẹ con tôi xấu hổ lắm. Vậy xin thầy có làm ơn thì làm giùm cho trót, dầu thế nào thầy cũng nghĩ bụng mẹ con tôi, chớ nếu thầy không thương thì chắc mẹ con tôi khốn khổ lắm ».

Kỷ-Tâm nghe nói tức cười rồi đáp rằng: « Thưa bà, mấy lời bà nói đó làm cho tôi càng buồn nhiều hơn nữa. Bà sợ hễ tôi ra khỏi nhà rồi tôi đem chuyện xấu của nhà bà mà rao cho thiên hạ biết hay sao? Thưa bà, thuở nay người ta thường làm như vậy, hễ thương thì nói tốt, giận thì nói xấu. Mà khi tôi vô làm tốt giùm cho bà, là làm cầu vui chớ có phải là vì thương bà đâu, nay tôi ra đi là tại tôi hết muốn ở nữa, chớ tôi cũng chẳng giận ai mà bà sợ tôi nói xấu. Xin bà chớ trưởng bụng tôi như bụng thiên hạ vậy mà tội nghiệp cho tôi ».

Bà Phủ tuy là người nói chuyện giỏi, biết trào trở, biết diệu ngọt, biết cân lời nặn tiếng nhẹ, biết dẫn tích xa lý gần, song bà chưa từng nghe ai nói dọng dị kỳ như dọng của Kỷ-Tâm vậy, nên bà ngơ-ngẩn không đối đáp được, bà cứ theo năn ni khuyên Kỷ-Tâm đừng giận, để thình thoản rồi sẽ tính. Hai người nói chuyện đến 10 giờ Kỷ-Tâm muốn từ mà về tiệm, bà Phủ lại theo cầm ở lại mà ngủ. Lúc ấy trời mưa lớn, phần thì không có xe, nên Kỷ-Tâm phải vưng lời ở lại nhà bà mà nghỉ.

Kỷ-Tâm mở giày cởi áo rồi nằm tại bộ ván ngoài. Bà Phủ kêu thằng Quới biểu đóng cửa rồi bà đi theo nó xuống nhà sau, đưa cho nó một đồng bạc mà dặn rằng: « Nầy, con ngủ rồi khuya thức dậy cho sớm, đi xe lửa qua Bến-Tranh mời thằng Tổng ba qua lập tức cho bà nói chuyện nghe. Nhớ nó có hỏi bà có chuyện gì, thì con thưa rằng thầy hai thầy phiền, muốn bỏ tiệm lúa mà đi làm việc trên Saigon nên nó phải qua mà tính công chuyện, chớ để trễ không được. Con nhớ mà nói cho rõ ràng, nghe hôn con ».

Khuya thằng Quới thức dậy đi qua Bến-Tranh. Trường-Xuân nghe nói Kỷ-Tâm tính bỏ tiệm mà đi, thì cũng sợ anh ta ra khỏi rồi đem chuyện xấu của mình mà bán rao, nên ngồi xe hơi lật đật qua liền. Đi dọc đường Trường-Xuân nhớ những lời mình nói nặn-nề với Kỷ-Tâm hôm qua thì ăn năn lắm. Anh ta thầm nghĩ chớ chi mình dùng lời diệu ngọt mà dụ dỗ nó thì có lẽ đặng việc hơn. Thôi, để qua đây mình năn nỉ cho nó ở lại, rồi sau sẽ tính; nếu nó không chịu mình hứa cho nó tiền nhiều nhiều thì chắc nó mê chớ gì. Anh ta đã tính như vậy mà cũng không yên trong lòng, bởi vậy qua đến Tân-an anh ta ghé nhà Tế-Thế mà thuật sơ chuyện Kỷ-Tâm đòi đi lại cho Tế-Thế nghe, rồi mượn Tế-Thế đi với mình vô nhà bà Phủ mà nói giùm. Ngày ấy nhằm chúa-nhựt, mà hơn một năm nay Tế-Thế mượn tiền bạc của Trường-Xuân cũng nhiều rồi nên người ta cậy không lẽ từ chối, nên lật đật thay áo đổi quần mà đi với Trường-Xuân.

(Sau sẽ tiếp theo).

HOÀN-HẢI TÂN-VĂN

MÁY ĐỂ THỬ TÌNH

Ông bác-sĩ Lutembacher vừa chế xong một cái máy kêu là máy « thử tình » để xét cái tánh tình người đời, xem tấm lòng người này đối với người khác có thật bụng yêu không hay là âu-yếm một cách giả dối. Cứ theo dư-luận các báo Tây, người ta định dùng cái máy đó để trước khi hai người nào sắp lấy nhau đem ra thử để xem có dâu và chú rể có thật bụng yêu nhau không?

Đã cách gần một năm dây, ở các báo bên Âu-châu đã đăng rằng có phát minh được một cái máy để thử người gian người ngay, nay lại nghe nói đến cái máy « thử tình » này, ai cũng đều lấy làm lạ.

Nếu một ngày kia, cái máy đã nói ở trên đem ra ứng-dụng khắp thế-giới thì ở trên cái cõi đất Việt-Nam này chắc không đâu còn phải nghe đến câu chuyện « ly dị » mà anh em trong làng thơ mình không còn phải lực mình nay làm thơ oán, mai làm thơ trách ông Tơ-Hồng.

MỘT BỆNH DỊCH GỚM GHÊ Ở NHỰT-BỔN

Năm nay ở Nhựt-Bổn phát bệnh dịch « sưng màng óc » nhiều lắm, số người chết rất nhiều. Cái bịnh-chứng của bệnh dịch « sưng màng óc » năm nay lạ quá, bịnh như là một thứ bệnh mới có vậy. Ai mắc bệnh nầy chẳng bao lâu đàm mê ngay, rồi cứ li-bì mê mẫn luôn, chết lúc nào không hay; các nhà danh-y đang xét mà vẫn chưa hiểu tỏ ra sao. Chánh-phủ Nhựt-Bổn đã phái các nhà danh-y đến tận những nơi có bệnh dịch, để cứu chữa, nhất là ở các tỉnh về phía tây đảo Hondo cùng là ở Tokushima Kagawa và ở các tỉnh tại Shikoku. Có từ 30 đến 60 phần 100 những người già cả chết vì bệnh dịch nầy. Xét ra từ khi mới phát bệnh dịch nầy đến giờ, ở Nhựt-Bổn cả thảy đã có hơn 2.500 người mắc phải thì chết mất 1.500 người rồi.

Nghĩ mà ái ngại cho Nhựt-Bổn vừa mới khóc chưa ráo nước mắt về cái nạn động đất mà nay lại nạn dịch « sưng màng óc »! Hay là ông Trời kia có ý ghét riêng cái giống « tinh khôn » ở Á-Đông nầy mà ra tay giáng họa... !

NAY MAI AI LÃNH TRỌNG-TRÁCH TOÀN-QUYỀN Ở ĐÔNG-PHÁP

Bạn đồng nghiệp « Hải-phòng Tiếp-báo » (Courrier d'Haiphong) ở Bắc-kỳ có trích lục ở báo « Courrier Colonial » một tin về việc nay mai ai lãnh trọng trức Toàn-Quyền tại Đông-Pháp, nay xin lược dịch như sau nầy:

« Mấy hôm gần đây, người ta khảo truyện tại Thử-lân Nghị-viện rằng: Nghe đâu khi nào quan thủ-tướng Herriot trở về Paris thì sẽ xét đến vấn đề « bổ nhiệm quan mới thay quan Toàn-Quyền Merlin ». Nghe đâu đến cuối năm thì quan Toàn-Quyền sẽ xin về hưu trí. Có lẽ quan Albert Sarraut sẽ đặng bổ sang thay quan Toàn-Quyền Merlin: việc bổ nhiệm này chừng như đã quyết định rồi, vì có ông Nguyên-lão nghị-viên Maurice Sarraut là lệnh huynh ông Albert Sarraut can thiệp.

Đã thấy có vài vị ra vận động cạnh tranh chức Toàn-Quyền Đông-Pháp song xem chừng không đặng tòa Nội-các ưng-chuẩn.

Người ta đoán rằng: Có lẽ đến khi hai Nghị-viện lại họp thì sẽ có nghị về việc ấy, mà kỳ này nghe đâu hai Nghị-viện sẽ họp vào hôm 11 Octobre ».

NƯỚC ANH DỰ-PHÒNG VIỆC CHIẾN TRANH NAY MAI

Anh thấy Đức vẫn tổ-chức quân-đội bí mật, là dể dự bị việc báo thù thì lấy làm lo lắng lắm, cho nên tìm cách phòng giữ bờ bể của mình, là lập ra một tàu bay thiệt lớn, để làm như hàng rào mà canh giữ.

Nước Anh đã định mở mang các lục-quân và hải-quân cho to lớn nữa. Cái chương trình ấy hiện đang thi-hành. Nay mai xong thì sẽ có 600 chiếc máy bay làm tiền đội, và cũng hãy nhiêu chiếc nữa làm hậu đội, chuyên về việc giữ các bờ bể mà thôi. Vì dụ có đội máy bay của địch quốc nào muốn bay vào nước Anh thì tất phải qua bốn lần quan-ải như thế mới vào nổi.

Đến như chiến-hạm thì họ lại chế ra thứ tầu đi nước dặng, mà cũng bay lên trên không dặng, kiểu lần nầy coi lại to lớn lắm. Máy bay để giữ bờ bể đều có 1.000 mã-lực và có thể chở dặng một trái phá nặng 1.500 cân tây, và một trái 1.000 cân; còn máy bay để đánh nhau, thì có chở thứ súng đại-bác nhẹ và súng cối xay ở trên ấy dặng.

Nói tóm lại, nước Anh biết trước rằng cuộc chiến-tranh nay mai chỉ ở trên không, cho nên cứ tổ-chức một đội tầu bay cho hoàn toàn, là có thể chống cự dặng.

Những lời ở trên nầy là tóm-dịch ở báo « France Militaire » ở bên Pháp.

Xem thế thì ở thế-giới nay mai tất lại có một cuộc « gội tiết tắm máu » chớ chẳng không.

MỘT KIỂU XE MỚI

Ở Thượng-Hải mới có một kiểu xe mới. Kiểu xe này cũng chẳng khác kiểu xe ta là mấy, chỉ khác rằng đằng trước không có tay xe song có một cái xe máy nối liền có người ngồi đạp để chở khách. Chả bù bên mình người chở khách là giống « ngựa » hai chân mà còn lấy làm vinh-dự, nhiều khi lại gây mối cạnh-tranh cướp lẫn « miếng ăn » của nhau nữa.

CÓ THỂ NÓI TRUYỆN VỚI NGƯỜI Ở TRÊN HỎA-TINH KHÔNG?

Cứ theo lời tuyên-cáo của các nhà thiên-văn học, sao Hỏa-Tinh đi gần cách tới trái đất 56 vạn ngàn thước tây (56 millions de kilomètres). Đã một trăm năm nay, không bao giờ sao Hỏa-tinh đi gần trái đất như thế.

Các nhà thiên-văn-học hiện đang ra công khảo-nghiệm để xem có thể nói chuyện với người trên sao Hỏa-tinh không?

Số báo trước, bổn-báo đã nói rằng nhà bác-sĩ Schaer đã dựng một cái nhà thiên-văn trên đỉnh núi Jungfrau để khảo xát rằng trên Hỏa-tinh có những gì thì nay ông đã xét thấy ở trên Hỏa-tinh chẳng những có tuyết (neige) mà còn có người nữa, song số người mấy năm gần đây xem ra đã kém đi nhiều mà không có tăng.

Ở bên Huê-kỳ (Etats-Unis) viện bác-sĩ Todd có thông-cáo cho các sở dây thép gió rằng hễ ban đêm mỗi một giờ xin dừng lại cho năm phút để ông tìm cách thông-tin với người trên Hỏa-tinh.

Còn người ở trên Hỏa-tinh không biết có biết đến trái đất nầy hiện nay có những « tấn tuồng » gì không nhỉ?

MỘT CÁI MÁY LẠ

Mới đây một nhà bác-sĩ nước Anglê Sr Herbert Walton có chế ra được một cái máy viết rất lạ, mình nói thì tự-khắc máy viết những câu nói ra chữ được.

Máy nầy bán mắc lắm, hiện nay một cái máy ông chế ra ở bên nước A-lê-măn, tính ra đáng giá 150.000 phật-lang.

Ông có nói rằng: trong năm năm nữa thì giá bán máy ấy sẽ hạ xuống nhiều.

ĐÀO VÉT BIEN MANCHE

Cái eo biển Pas de Calais thuộc biển Manche giữa hải-giới nước Pháp và nước Anglê vì nhiều cát quá, một ngày một nổi lên, tàu bè đi lại không được thuận-tiện, nên Chánh-phủ Anglê đã khởi-công đào đáy biển cho sâu thêm.

Hiện nay có tới 6 ngàn người thợ đem xẻng cuốc xuống tận đáy biển để xúc cát. Lại có hơn 6 trăm chiếc tàu vét thật lớn đi khắp trên mặt biển, công cuộc vét biển rất là chông. Hiện bây giờ đây biển sâu 25 thước, người ta định đào sâu tới 60 thước mới thôi. Công trình cũng vĩ đại lắm thay!

VĂN-UYỂN

Số báo 194, ra ngày 19 Septembre 1924, bổn-báo có đăng mấy bài thơ của Ngô-thị Nghĩa-Phương nữ-sĩ phê-bình tập « Ngôi-Bút-Sắt » của ông Đầu-Nam. Nay ông Đầu-Nam lại-cảo cho bổn-báo mấy bài thơ họa lại những bài thơ của Ngô-nương.

Mấy bài thơ sau đây, hay dở thế nào, bổn-báo không muốn phẩm-bình, nay bổn-báo chỉ xin đăng ra đây để các bạn đọc báo nhân-lãm, bởi vì bổn-báo tự xét nghề « xướng họa » vốn là một cái thú riêng xưa nay của các tao-nhân mặc-khách, các bậc tiền-bối ta cũng để từng cho nghề « ngâm họa » là một cuộc ngoạn thưởng có lý-thú và ý-vị vậy. Vả lại phàm có giai-nhân « xướng » tất phải có tài tử « họa », đó là lẽ hằng xưa nay. Vì thế mà bổn-báo vui lòng đăng mấy bài thơ sau đây của ông Đầu-Nam.

NHÂN CÔ NGÔ-THỊ NGHĨA-PHƯƠNG Ở BÁO ĐÔNG-PHÁP SỐ 194

I

Đánh lận « *con đen* » (1) với khách đời,
Khách đời đồng tiếng lại đồng lơi;
Tham hồng « *tiếc lục* » là ai đó?
Muốn kiếp còn lưu một tiếng cười... !

Muốn kiếp còn lưu một tiếng cười... !
Ba trăm lạng bạc đó mà thôi... !
Ngậm câu khuê-các ngâm không xứng...
Tấm khách « *thừa long* » tận cuối trời !

Tấm khách « *thừa long* » tận cuối trời,
May nhờ « *diễm phúc* » được yên nơi.
Tuy con người thế mà cười thế... !
Cười thế chả qua cũng một đời... !

Cười thế chả qua cũng một đời !
Chuột chù nếm mở ngoảy đăng đuôi.
Thương cho cái giống vô liêm-sỉ...
Thế cũng văn-thơ chẳng bỏ cười !

II

Từ đây ai bảo tứ khinh đời ?
Tứ vẫn bung môm vẫn nín hơi...
Ngòi bút vô tư Ngòi-bút-Sắt,
Tranh đời thêm vẻ lại thêm cười !

Tranh đời thêm vẻ lại thêm cười,
Mình biết cho mình cũng đủ thôi !
Cái gánh văn-chương là gánh nặng,
Long-dong góc bể với chân trời.

Long-dong góc bể với chân trời,
Quẩy gánh văn-chương khắp mọi nơi.
Nào phải bán rao cùng đấu giá... !
Dở-hay hay-dở cũng chi đời !

Dở-hay hay-dở cũng chi đời...
Nào biết giao-long lúc vẫy đuôi.
Tự-phụ ấy ai ai đó nhỉ ?
Đọc câu « thi-bá » nhủng thêm cười ! (2)

ĐẦU-NAM.

(1) Truyện Kiều có câu: tuồng gì hoa thải hương thừa, mượn màu son-phấn đánh lừa con đen.

(2) Xin cô Ngô-thị Nghĩa-Phương miễn chấp, tôi họa theo y vận mà không dám y luật của cô, vì bài thơ thứ nhứt và thứ ba của cô trước có lẽ thất-luật, một là cô không để ý tới, hai là cô mới phát-minh ra một lối luật thơ riêng chăng?

ĐẠ HOÀI (dịch thơ Cổ)

Trong trướng phù-dung gấm phủ-vầy,
Đôi chim lo liếu trót canh chầy.
Diêu-trì nghe nói xuân như biển,
Dưới nguyệt chim Hồng chắp cánh bay.

Thiếu-nữ trên sông dầy mái chèo,
Nhớ ai bỏ liễu dạ buồn teo.
Sông dài bao nại chồn chưng bướm (1),
Trăng đến Hồng-Kiều khắc đã khuya.

Dứt khúc ly-ca bạn ngọc về,
Vắng hoe quán khách ngọn đèn khuya.
Tương-tư ta sẵn muôn hàng lụy,
Rưới khắp Hồng-Kiều lần giọt mưa.

Hồn tiêu bóng chiếc ngọn đèn mờ,
Lụy thấm khăn điều xác xế tơ.
Nhớ bạn Vân-Nga nơi tổng-biệt,
Hồng-Kiều trắng-khối vẻ tiêu sơ.

THUẬT HOÀI

Cái thói đời là thói đảo-điên,
Trăm khôn chẳng quá một anh tiền.
Ai ơi chớ tưởng mình ai giận,
Ta cũng như ai giận lại phiền.

Phải được như ai chân vạn tiền,
Thì đà tốt phúc lại giàu duyên.
Cho hay tiền cũng già ta nhỉ,
Có cả tư dung đủ cả quyền.

HỒNG-TIÊU

TAM THỨ TÁI NHẬM HỚN-QUÂN

Ba phen dạn-dĩ với giang truân
Hớn-quận mừng nay khác khác lần
Một dãy đồng linh hùm bật dấu
Mấy con dường hiểm khách êm chơn
Núi lam hỏi lại thay vài độ
Khí chướng nghe như giảm ít phần
Non nước vẫn còn non nước cũ
Cùng còn thẳng mọi chịu phong trần ! ! !

TỰ GIA

Lam sơn nương ẩn tháng ngày qua
Lắm cảnh cao xanh lắm nhớ nhà
Mượn lá hương nai làm bậu bạn
Nghe con quyên quốc chạnh ông bà
Kia nhành hoè quế làn xăn trẻ
Nọ cội thung huyên lụm cụm già
Ngán nợ nam nhi vay chửa trả
Dầu ai như thế cũng như ta.

Triết-Vọng — Tri-nam-Tử — Hớnquận.

TỰ DO DIỄN ĐÀN

Vì lần trước, ông Đầu-Nam trong bài « Nước trong thì giặt giải mũ » có ý dã động đến nhà buôn, cho cái giọng « con buôn » là tầm thường nên nay ông Văn-Kinh có lại-cảo cho bổn-báo một bài để đáp lại ông Đầu-Nam về chỗ đó.

Nay bổn-báo xin cứ y nguyên-văn đăng mà không muốn thêm lời phê-bình cho « mỏi mắt » các độc-giả.

Lời Toà Soạn.

Trả lời cùng thầy Đầu-Nam

Trước khi tôi viết hai bài ở báo Đông-Pháp ngày 15 và ngày 17 Septembre nầy, tôi tự hỏi rằng: văn của mình có được hùng hồn cao thượng như văn của thầy Đầu-Nam không? Xin thưa rằng không, tôi đã thú trước rằng: sợ cái óc của tôi còn non nớt nên không sao học nổi cái sáo làm văn của thầy, dầu bấy giờ thầy nói văn của tôi thô bỉ hay hèn thấp hợp hòi cách nào, chắc chư độc giả cũng rõ tỉnh cho tôi, chớ tôi không cần phải nhắc đến làm chi.

Tôi mà viết hai bài trước ở báo Đông-Pháp, là có ý khích khuyến cho thầy bỏ bớt những thói tự-phụ kiêu căng hảo, chớ thật không có ác-cảm chi với thầy, tôi chỉ mong rằng: thầy sớm bỏ những thói tự-phụ kiêu căng hảo đi, không những rằng may cho một mình thầy, mà may cho cả những bọn thiếu niên có cái thái độ như thầy, mà lại may cho cả mười mấy triệu đồng bào ta, ngày nay bớt được những hạng người vô dụng ấy.

Không ngờ thầy vì hai bài đó mà đem lòng ác cảm với tôi, tôi cũng chẳng cần phải tranh biện với thầy làm chi, xin để chư độc giả xét cho.

Còn như thầy nói: « cái giọng con buôn » thì tôi cũng đáng tức cười cho thầy lắm, tôi e rằng cái « óc cầu cặn » của thầy còn nhiều hơn tôi, và cái con mắt nhấp nhem của thầy không có thể trông được xa, cái tai lỏi diếc của thầy, không có thể nghe được rộng, quả như nhời tôi đã nói ở báo Đông-Pháp ngày 15 Septembre nầy vậy.

Cũng vì tôi, tại tôi, mà làm cho thầy nói đã động đến « con buôn » vậy tôi xin thay mặt anh em nhà buôn ta mà trả lời cho thầy rõ. Xin thầy hãy rửa cái óc cầu cặn của thầy đi, may ra thầy có thể tỉnh hồn được chăng; thầy hãy thay cái bộ con mắt « nhấp nhen » của thầy đi, họa may thầy có thể trông được xa chăng? thầy hãy ngoáy cái lỗ tai « lỏi diếc » của thầy cho thùng ra, họa may thầy có thể nghe được rộng chăng?

Kìa ngày nay năm châu thâu nhỏ, bốn bể một nhà, sự sinh tồn cạnh tranh càng ngày càng kịch liệt; cái công lệ mạnh được yếu thua, nó đã rõ ràng ở trên trái đất này, không sao mà tránh khỏi, thử hỏi rằng: các nước trên trái đất này, có nước nào không thương quyền, không thực nghiệp mà nước ấy tấn bộ được chăng?

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74)
tặng cho Kho Sách Xưa của Quán Ven Đường.

Đồ âm công kiểu văn minh họ đạo khiên hoặc di xe hơi cũng dặng của Huỳnh-trí-Phú đã chế tạo ra hơn 10 năm rồi lục châu đều biết tốt và đẹp nhứt trong nước Annam, nay dọn dẽ cho mướn tại Cholon đường Cây-mai số nhà 33 và 33 bis cần dùng xin đánh dây thép hoặc gởi thơ nội trong một ngày sẽ có đồ đem đến tận nơi chở bằng xe hơi không trễ, giá từ 100$00 sắp lên sẽ có đồ đi xứng đáng

Loài người ở trên trái đất này, có người nào không thương quyền, không thực nghiệp, mà người ấy thành đạt được chăng? Than ôi! Đã không tấn bộ, thì nước sao gọi là nước được! đã không thành đạt, thì người sao gọi là người được! đáng lo lắm thay! đáng sợ lắm thay!

Vả chăng; bên âu mỹ nước giàu dân mạnh vì đâu? có phải là vì thương quyền, vì thực nghiệp không? mấy trăm triệu con người chà và chệt đi dân đi các nơi mà nghiễm-nhiên là một ông chủ nhà băng, ông chủ nhà máy, là bởi vì đâu? có phải là vì thương quyền, vì thực nghiệp không?

Này hãy soi gương ngay nước ta ngày trước, chỉ trọng đường khoa-mục, khinh dường thực nghiệp, nếu ai có đi buôn, thì gọi ngay là « anh lái buôn » người làm thợ thì gọi ngay rằng « bác Phó » bởi vậy ai ai cũng khuynh hướng về đường khoa mục, may ra thì đỗ ông nghè ông cử, chẳng may ra lại ngồi mà ăn báo vợ con, ngoài ra chẳng còn có cách gì sinh nhai dễ bảo toàn được cái tính mệnh cả, bởi rẻ rúng cái thực nghiệp thế; bởi khinh bỉ cái thương giới thế, nên trình độ người ngày một ngu dân, vận mệnh nước ngày một nghèo hèn, đến ngày nay biết bao nhiêu là lợi quyền để về một tay người chà và người chệt trọn thâu, mà người mình thì đành ngồi bó tay để ra luồn vào cũi, cam chịu để thân dê-tiện kia bên mạt kia cho người khinh dể chà đáng buồn đáng thẹn lắm du? Lại còn làm kẻ tự xưng mình là: « Phương diện thư sinh, và học vấn tư tưởng nghĩa khái hơn người » vì không có thương quyền, không có thực nghiệp, mà phải đem thân « Phương diện » ấy, « học vấn tư tưởng nghĩa khái hơn người » ấy, su phụ với nhưng dám tằm thường dể kiếm cách chi phí ngày thường, nếu một mai mà người ta rõ biết cái ngan tàng của bọn đó, chắc là bọn đó không có chỗ dung thân nữa, tưởng lại chẳng khỏi cái câu: « tiền lương vợ phát áo quần mụ ban » vậy có đáng buồn đáng thẹn hay không? Ôi! học vấn tư tưởng đã ai bằng ai Lương-khải Siêu (?) bên Tàu, trước hiến mình cho Mãn-Thanh dùng, sau Mãn-Thanh thất thế rồi, lại đem mình hiến cho đám cách mệnh, mà chụng cục rồi cũng không thấy chính sách gì kết quả được! (?)

Huống chi như thầy Đầu-Nam nước ta ngày nay học vấn đã là bao nhiêu? Tư tưởng đã là bao nhiêu? Tôi sợ rằng thầy căm hóa lấy thầy, chỉ giáo lấy thầy, cũng còn chưa nỗi, còn mong gì là cảm hóa được ai, chỉ giáo được ai. Tôi viết đến đây tôi cũng lấy làm buồn làm lo! Buồn lo rằng: Đương buổi cạnh tranh thời đại này người ta đương trọng về thương giới và thực nghiệp mà nước ta lại còn có hạng người dám mở miệng ra nói tiếng « con buôn » như thầy, thì còn mong gì là tấn ích cho nhân quần xã hội nữa, thương thay!

Than ôi! người có lỗi mà chịu mình rằng có lỗi, rồi kiếm cách mà sửa đổi đi, thì người ấy là bực giỏi, chớ những hạng người có lỗi mà vẫn không chịu mình là lỗi, dầu có chư chử bào chữa cái lỗi của mình thế nào nữa thì người ta cũng vẫn cho là bọn ám mụi không thể cảm hóa được.

Tôi mà viết bài này, thiệt là không có ý gì phiền về mấy câu của thầy Đầu-Nam nói tôi: « Độ lượng hẹp hòi tư tưởng hèn thấp, tinh tinh táo xuất ngôn ngữ thô bỉ » cả, vì tôi đã nói trước rằng: cái óc của tôi còn non nớt, nên văn-chương không được hùng hồn cao thượng như thầy, xin chư độc giả lượng biết cho. Chỉ vì nước ta ngày nay mới khuynh hướng về đường thương giới và đường thực nghiệp, mà thầy Đầu-Nam mở miệng dám gọi là « con buôn », tôi sợ rằng: hoặc có người nông nỗi tưởng lầm rằng lời nói đơ bận ấy mà đủ làm nhục cho con nhà buôn, lại đem lòng trễ nải về việc buôn, lại bắt chước thầy mà đi nói láo nói sàm, gặp đâu nói đấy chẳng có nghĩa lý gì, tư tưởng gì, chẳng biết ai là trái, ai là phải, gặp đâu viết đấy thì nguy cho vận mạng tương lai của nước nhà, nên tôi chỉ vì tấm lòng nhiệt thành đó mà tôi viết bài này, ước mong rằng: anh em chúng ta đã giật nhau ra mà đua chen về cuộc thương trường, xin cứ bền lòng có sức mà làm cho đạt cái mục-đích của ta thì chúng ta cũng dự vào một phần trách nhiệm giật dứt dân em sau này tránh khỏi cái ách dau độc của người chà-và người khách vậy.

Còn cái tiếng văn sĩ lỗi kia, mà không có bổ ích gì, thì anh em ta nên xa ra, mà cũng nên nhường cho thầy Đầu-Nam đỗ thầy kiếm ăn, nếu đua ra mà làm, thì tôi e rằng làm ô mất cái cách kiếm ăn của thầy thì nguy cho thầy lắm,

VÂN-KINH.

HÀI DÀM

Người sanh chung trời đất,
Mỗi người đều rỏ việc của mỗi người.
Phận làm trai chẳng phải sanh chơi,
Nợ nam-tử trả cho toàn mới phải.

Ấy là mấy câu của lảo kia chiều trời ngồi hát bộ nói lối với vợ nhà, dám giữa chỗ đông người mà lảo to tiếng lên hơi còi gỗ đá quá! Bỗng đâu có một cậu thiếu-niên xách đỏ gà-cỏ đi qua, vừa đi vừa rao rằng: Ai mua gà-cỏ không? Ai mua gà-cỏ không?

Độc-giả thử xét coi, chẳng biết câu chuyện gà-cỏ ấy thế nào, mà khiến cho lảo kia nghe đến, cau mày nhăn mặt, lộ ra ý không ưa, không những không ưa, lại hình như có cách thù ghét chi đó nữa.

Bà vợ là người thật thà, nghe rao liền kêu vào hỏi giá.

Bà muốn mua.

Ông không chịu.

Bà ngọt-ngào nói rằng: Nhà mình gà mái nhiều, mà không có trống, con cỏ nầy trông cũng ngộ, tôi yêu nó quá.

Song ông nhứt định không cho.

Dằn dà mất một hồi lâu, người thiếu niên ấy than phiền rằng: Con đường sanh-lý đời nầy, cay chua quá, từ mai đến chiều, bán một con gà cỏ cũng không dặng, hèn chi sách xưa nói: *Ninh vi thái-bình khuyển* thăng tác loạn-li nhơn, thật là không sai lắm.

Chàng nói vô tình, lảo nghe nhột ý, giận đỏ mặt cành hồng xây lại cho bà một bợp tai và quát mắng rằng: Tại mấy lẻo-lự mua mua trả trả, mất thì giờ, làm cho giữa chỗ thập mục sở thị, thập thủ sở chỉ kỳ nghiêm hỗ, mà nó dám lung-lời với lảo. Đoạn xong ông chỉ chàng thiếu-niên ấy hăm rằng: Đồ lảo viết bài dệ-nhị khốc tổ đông-ban rồi đây mầy coi lảo. Nghe dâu chàng thiếu niên ấy không hàm thinh mà trả lời rằng: Tôi về tôi lại kể với ông C. Ch. Lảo sẽ biết tôi....

BẠCH-TUỆ-ĐỒNG

HỘI TRÍ-TRI NAM-KỲ

34 Đường Roland Garros Saigon

Cáo Bạch

Thứ hai, từ 18 cho tới 20 giờ. — Khoa Vệ-sanh (M. Phiên).

Thứ ba, từ 18 cho tới 20 giờ. — Khoa Dịch-văn và Sử-học (M. Bá).

Thứ năm, từ 18 cho tới 20 giờ. — Pháp-văn (M. Bình).

Thứ sáu, từ 18 cho tới 20 giờ. — Pháp-luật và Chính-trị (MM. Donet Huê).

N. B. — Ai muốn làm bằng thính học-sanh (dến nghe) xin viết đơn xin ông Hội-trưởng hội Trí-Trí ở con đường Roland Garros số 34.

Mấy lời nhắn với anh em

Kể từ ngày 1er Octobre sắp tới tôi sẽ từ quán Đ. P. T. B. *mà sang giúp việc ở tòa báo* Trung-Lập.

Muốn cho khỏi trễ nải về việc thơ từ nên tôi kính lời cho anh em hay trước và kể từ ngày 1er Octobre, nghĩa là sau một ngày tôi ra khỏi quán Đ. P. T. B. *thì xin cứ để như vầy:*

M. HỒ-VĂN-HIẾN
Bút tự VIÊN-HOÀNH
au « *Trung-Lập-báo* »
Saigon

Bổn-báo xin có lời kính cáo các bạn độc báo biết rằng: ông nào có bài vở gì gởi tới, xin để rõ ràng tên và chỗ ở cho bổn-báo hay. Bổn-báo thường nhận dạng nhiều bài mà sở-dĩ không dăng dặng là vì tác giả không cho bổn-báo hay tinh danh và chỗ ở.

ĐÔNG-PHÁP THỜI-SU'

Tin Nam-Kỳ

SAIGON

GIÁ BẠC

Kho Nhà-nước.	10 f. 10
Ngân-hàng Đông-pháp. .	10 10
Ngân-hàng Hồngkong-Shanghai. .	10 10
Ngân hàng Chartered. . .	10 10
Sté de Gérance de la Banque Industrielle de Chine.. .	10 10

GIA LÚA

Lúa chở đến nhà-máy Cholon (mất bao) mỗi tạ 100 kilos.

Vinhlong. . .	6$ 50	tới	6$ 60
Gocông. . . .	6 80	»	6 90
Baixàu. . . .	6 85	»	6 95
Bacliêu. . . .	7 10	»	7 10
Giá thường hạ trung. . .	6 79	»	7 89

TIN TÀU

Tàu Amiral Nielly ở Haiphong sẽ đến Saigon ngày 27 Septembre.

Tàu André Lebon ở Trung-Huê và Nhựt-Bổn về tới Saigon ngày 1er Octobre.

Tàu Donai ở Singapore và Poulo-Condore sẽ tới Saigon ngày 24 Septembre.

Tàu d'Hervilly đã khởi hành ở Port-Said chạy về Saigon ngày 12 Septembre.

Tàu Pernoque sẽ chạy ra Bắc-kỳ ngày 21 Septembre hồi 9 giờ sớm mai.

ÔNG LÊ-QUANG-TRINH BỊ ĐÁNH

Sang hôm 24 Septembre vừa rồi ông Lê-quang-Trinh khi tới phòng khám bịnh bọn thanh lâu (dispensaire) chẳng may bị bọn buôn phấn bán son súm nhau lại đánh ông song vì ông lanh lẹ cho nên chống cự đặng không đến nỗi bị trọng thương. Chị em đối ông tàn nhẫn như thế, nguyên vì ông tận tâm mấy nghĩ vụ và hết lòng trung thành với Chánh-phủ, mỗi khi thấy một dứa điếm nào có ý nghi là có bịnh thì ông bắt điều trị một cách nghiêm khắc để giữ dìn cho khách làng chơi khỏi mắc cái bịnh « phong-lưu ».

Vì thế mà ngày nay ông bị cái họa như vậy. Quan trên đang tra xét trong đám đó dứa nào đã cả gan mà giám xướng lên đánh ông danh-y Lê-quang-Trinh như vậy để trị tội.

CHÁNH-PHỦ PHÁP GỞI QUÀ BIỂU ĐỨC KHẢI-ĐỊNH

Ông Ducuing vừa rồi Saigon ít bữa nay để ra Huế kính dâng Đức Khải-Định một bức tượng đặt lên trên lăng Hoàng-Thượng đã xây mất hai năm nay bây giờ mới hoàn thành.

Nhân tiện ông có đem theo một bộ đồ ăn 180 người của Chánh-phủ Pháp gởi biếu Hoàng-Thượng, Thịnh ý thay!

QUAN TOÀN-QUYỀN RA HUẾ

Hôm qua quan Toàn-Quyền đã đi chuyến xe lửa riêng ra Huế để đến 29, 30 Septembre chiêm yết lễ tứ tuần đại-khánh.

Còn bà lớn Toàn-Quyền thì đã đi chuyến xe lửa riêng ra Huế từ 23 Septembre.

ĂN CƯỚP

Ở Baria tại làng Long-Thuận có một người bán muối tên là Vạng-thuận-An 50 tuổi. Bữa kia chở muối lên Saigon bán, tổng số được 820 được đồng, anh ta mới bỏ vô hộp 700 còn 120 bỏ ngoài tuổi. Anh ta tính vào Cholon, bèn kêu một cây xe, lúc ấy vào độ 8 giờ, đi theo con đường Galliéni. Giữa đường bỗng có một người mặc đồ tây, trong buội chạy xét ra đưa súng sáu ngay mặt tên tay biểu ngừng lại.

Tên xe kéo hoảng hồn ngừng xe bỏ chạy, để tên Vạn-xuân-An một mình vững vàng.

Tên ăn cướp thọt vào ngực tên chệt An, rồi giựt mở áo móc tuổi nưng cái bóp bạc, rồi kêu xe kéo đông về Saigon.

Mới 8 giờ mà đã ăn cướp! con đường người đi tợp nợp mà dám cả gan ăn cướp! Cò lính tuần nghiêm nhặt mà còn có ăn cướp! ghê thay!

RA MỖI NGÀY MỘT KỲ

Bắt đầu từ 25 Septembre trở đi bạn đồng-nghiệp « l'Echo Annamite » xuất bản mỗi ngày một kỳ.

Bổn-báo xin có lời chúc bạn dặng phát-đạt và thăng-thọ.

VỤ TRỘM BỬU-VẬT TRÊN ĐỀ-THIÊN

Tháng trước đây bổn-báo đã thuật rõ vụ hai người Langsa là M. Matlraux và M. Chévasson đi lấy lên mấy tấng đá có chạm hình trên cuộc Đế-Thiên Đế-Thích nên đã bị bắt giải ra tòa Nam-Van phân xử rồi.

Nghe dâu tòa Nam-van khép tội M. Malraux 3 năm, còn M. Chevasson 18 tháng. Hai người ấy không chịu, chống án về Saigon, nên nay tòa đem ra xửa lại, chưa biết có sụt tội bớt chút đỉnh gì chăng? Quan trạng-sư cải dùm cho hai người ấy, còn xin buổn lại 8 ngày nữa, khi nào án kết xong, bổn-báo sẽ đăng lên cho chư tôn rõ.

VÌ SAO MÀ TỰ VẪN?

Cách dây ít lâu, có một người Pháp chỉ vì sinh-kế quẫn bách mà tự tử, nay lại đặng tin rằng M. Hanniquet tòng-sự ở phòng giấy quan trưởng-tòa Sicot mới tự-vẫn.

Ông này tự-vẫn nghe dâu chỉ vì quá tay tiêu của một hội kia một món tiền là 4.500 đồng.

LỄ TỨ-TUẦN ĐẠI KHÁNH

Ở Huế, lễ tứ tuần đã bắt đầu khởi sự từ 21 Septembre đến 2 Octobre mới xong. Song ngày 29 và 30 Septembre mới là hai ngày hành lễ.

Về dịp lễ tứ tuần này, bổn-báo đã có nhờ một ông bạn đồng-chí ở tại Huế, sau khi xong lễ, lại-cảo cho bổn-báo một bài tường-thuật các cuộc hành-lễ.

CHỨ KHÁCH LỪA ĐẢO

Tên Châu Hạp Hoa là người khách; vừa rồi chủ nó làm mãi-biện hiệu Ban-Chương-Long sai đi thâu tiền thì nó thâu đặng 1.610 đồng rồi trốn mất. Chủ nó đợi 2, 3 ngày mà không thấy nó về nên có phát đơn thưa.

Hiện nay sở trinh-thám đang dò xét dứa gian-phi.

CÒN CHỨA CỜ BẠC NỮA THÔI!

Hôm chiều thứ hai nầy, tại đường Lagrandière nhà T. B. V. bị bắt, vì cả gan chứa cờ bạc.

Nguyên nhà nầy chứa cờ bạc không phải một hôm ấy là dầu, vì đã có nhiều thơ rơi, nên quan trên cho lính mật-thám dọ tin.

Có một thầy đội tên Sao dối lắm, khi thấy dọ chắc-chắn rồi liền báo cho ông cò Durand hay lập tức ông xin phép quan biện-lý đi bắt. Ông cò hợp với MM. Pestel và Javalet kéo vào nhà thì cả nhà không hay chi hết, chứng thấy ông cò và lính thì đã hết phương đào thoát, lúc đó độ 5 giờ chiều.

Ông cò bắt cả thảy 12 người và thổ chứa, còn tiền sòng 123 đồng, ông cò bèn mời hết xuống bót.

Lấy ấn-kết xong qua bửa sau giải lên quan biện-lý chờ lịnh.

AI TÍN

Mới hay tin chẳng lành rằng ông Trần-văn-Lực nguyên chánh quẫn cơ mã-tà mới từ-lộc hôm ngày 19 Septembre rồi đây hưởng thọ đặng 62 tuổi, an táng tại làng Tân-Bình (Vĩnh-long.)

Vì tình đệ-tử cùng thầy tôi là M. Trần-văn-Diệm biện kiểm làm giáo-tập tại Rạch-gia, tỉnh bằng hữu cùng M. Trần-văn-Hội làm việc tại hãng Berderman và M. Trần-văn-Ngà dạy tại trường tư Khương-hữu-Phụng cả ba vị vốn là vị vốn là lịnh lang vậy nên có mấy lời xin chia buồn cùng quí quyến và cầu chúc cho linh hồn ông quản tiêu diêu tới lạc quốc.

Nguyễn-xuân-Quan.

TRAVINH

TRỜI ĐÁNH MÀ KHÔNG CHẾT

Mới dây tại làng Tập-ngãi ngày 20 Septembre 1924, hồi 1 giờ chiều Trời sét đánh 3 người thọ sự tích như vầy:

Có một bọn 5 người thọ làm mướn đi đậm lúa cua cấn, đậm cho tên khách Kịch. Trong bọn đậm nầy có 2 tên thọ Trai đậm cách ra chừng 70 m. 00 còn 3 tên nầy chùm nhum lại đậm chung một chỗ thình lình trời sét nổ trúng nhằm cả ba người mà không chết duy có thị Chóc 16 tuổi trúng nặng cháy áo và cháy quần 1 phía bên tả còn chỗ giai bên tả phòng: mặt thì nám, còn thị Trắc 41 tuổi và Thị Mích 23 tuổi thì cả 2 mặt mày đều nám khi trời đánh thì 3 người đều tứ xuống nước hết, còn 2 tên kia ở xa cũng tứ xuống nước thất kinh hoản hồn rồi một hồi sinh dùng vậy thấy 3 tên nói trên dây còn nằm dưới nước 2 tên nầy la lên thì cũng có một đám 10 người Annam và thổ đậm lúa gần nói đó chạy lại liền khiên Thị-Chóc Thị-Trắc, Thị-Mích lên bờ ruộng chừng 2 giờ đồng hồ 3 người mới tỉnh song còn ngơ ngẩn chưa thiệt hồn, còn Thị-Chóc còn dương la, sợ, hoản hốt, như kẻ điên kia vậy cho nên nghĩ cũng rằng lạ: Từ xưa nay hễ sét nổ đánh trúng ai thì phải chết liền; nhằm cây phải gẫy nhằm đá phải rơi duy mới thạy lần nầy làm lạ, sét nổ trúng 3 người mà không chết người nào: mới là lạ cho. Hay là trời ghét chệc không cho thổ làm mướn cho chệc, nên trời bạt tai mấy người thổ cho bỏ ghét đừng làm mướn cho khách.

AN-HÓA

LẤY CHỒNG BỎ CON

Trần-thị-Đính 22 tuổi ở làng Nguyệt-thạnh là gái nhà hàng vì thất giáo, tuy là nhan sắc nàng không đến nỗi đỗ nước nghiêng thành, song tư dung coi cũng đẹp, hồi tuổi mới cập kê đã có một dòi chồng, nhưng mà không có hỏi chi, nên tơ-hồng nguyệt-lảo không có xe sẵng chỉ điều, ở chẳng bao lâu nàng bỏ chồng mà về ở với cha mẹ nàng, mà chuyến nghề buôn hương bán phấn, rốt cuộc nàng có tư tình với một vị hương-chức cũng ở làng Ng-Th... Thấy-lay con tọa khéo trớ trêu, chẳng bao lâu thấy nhâm thần kiết tử, vị hương-chức ấy thấy bụng nàng ăn cơm có hơi no, nên liền bỏ đẹp chẳng thèm ngó ngàng đến nàng nữa. Tháng ngày thấm thoát, nàng đã gần đến ngày nở nhụy khai hoa, tùng thế cha mẹ nàng phải đưa nàng đến, nhà bảo sanh Mytho mà sanh đẻ, nàng sanh đặng một đứa con trai nay vừa đặng 15 tháng. Khá khen thay mụ bà nầm dúc dứa nhỏ không khác gì vị hương-chức ấy vậy mà anh ta không tưởng đến tình phụ tử chớ. Vì ngựa quen đàng cũ, trong thế nàng tỉnh, nếu có dứa con nàng đeo đuổi bên mình, nên khó mà làm nghề cũ, và ở chỗ nầy làm ăn không khá. Ngày 13 Septembre 1924 rồi đây nàng bỏ dứa con cha mẹ nàng trốn theo người quen trực chỉ vô Longxuyên đặng dọn lấy vợ tuồng nuột của nàng mà bấy lâu nàng đã tập luyện. Thương hại thay cho dứa bé mới 15 tháng đã không có cha, còn mẹ nỡ dành lòng bỏ con mà đi, cha mẹ nàng buồn rầu hết sức, còn dứa bé khóc nhèo nhẹo ngày đêm không dứt. Ấy là con có hiểu đâu! Phải chi dứa bé ấy nó biết nói thì nó cũng khóc rằng:

Con quạ nó dùng bên sông,
Nó kêu bớ má! Lấy chồng bỏ con!

Chánh.

Xin ghé mắt!!!

TÀI-PHÁT KHÁCH-LẦU
Của M. TRẦN-XAO dit KHÁ

Kính cùng quí ông quí bà, quí thầy quí cô cùng lục-châu quân-tử đặng rõ.

Bấy lâu nay tôi chán nghe sự chê khen thế cách của khách-lầu, nên nay tôi chẳng nệ hao tốn rang sức lập một cái phòng ngủ hiệu « Tài-Phát Khách-Lầu » ở tại đường Tổng-đốc-Phương môn bài số 44 và 46 Cholon, phòng vì rất thanh khiết lại sáng sủa, và mát mẻ lắm, tiền phòng tôi tính rất nhẹ hơn các nơi, công trẻ sai vặt (boy) đều đủ khiến, quí-khách nghỉ nơi phòng đều đặng vừa ý.

Quí chức thừa dịp đến Cholon xin ghé lại « Tài-Phát Khách-Lầu » tạm nghỉ thì sao sao quí chức cũng đặng vui lòng, đã ở gần gare xe-lửa Cholon-Mỹtho cũng là bến xe-hơi đi các nơi tiện bề cho quí chức.

Tôi cũng có lãnh may đủ y phục theo kiểu Langsa và Annam đủ kiểu, lại có bán hàng tậu, và hàng bắc tốt nhứt hạng và bán đồ nữ-trang theo kiểu kiểm thời rất khéo, cũng là xe máy và đồ phụ tùng, lại cũng có tiệm bán cơm Tây (Restaurant) và bán cà-phê.

Vậy xin mời quí ông quí bà, quí thầy quí cô, thừa lúc rảnh việc xin dời gót ngọc đến tiệm tôi, thì tôi hết lòng hoan nghinh thậm trọng.

Nay kính bạch
Chủ nhơn TRẦN-XAO dit KHÁ

Thay cũ đổi mới

Kính cùng lục-châu quân-tử, cảo giới đồng bào đặng rõ. Bấy lâu cũng nhờ đồng-bào, ra ơn chiếu cố, tưởng nghĩa thâm giao, nên mấy nhà khách-sạng của chúng tôi đến ngày nay đặng bền vững, còn thấy tên tuổi trong thương trường, thiệt là chúng tôi hết lòng hậu cảm quí khách.

Vì tình quyến thúc càng lâu càng nặng nên chi phần đông trong quí khách đến muốn đến khách-sạng của chúng tôi. Bởi cớ ấy cho nên sở phòng càng ngày xem thành ra ít, khó nỗi bỏi đáp quí khách cho vừa lòng.

Vậy mấy khách-sạng của chúng tôi hiện là:

1° Nam-Thành Khách-Sạng ở đường Colonel-Grimaud số 21 và 23;

2° Nam-Trung-Khách-Sạng ở đường Alsace-Lorraine số 103 và 105;

3° Nam-Hưng-Thành Khách-Lầu ở đường Amiral Roze số 18 và 20, đều mở thêm rộng rất sạch sẽ, ngõ hầu khỏi phụ tấm lòng huệ cố của quí khách trong lục-châu.

Mấy tiệm đều ở gần xe lửa Saigon-Mytho, Khánh-hoi, chúng tôi sẽ hết lòng tiếp rước cho vừa ý đồng bào.

Nay kính
Quản-lý, M. Hiệp

Lời rao bán đất

Muốn bán một miếng đất 4.608 thước vuôn ở tại làng Phú-Nhuận vị nào muốn mua xin do nơi M. Paul, Impartial Saigon giá bán thiệt rẻ.

HÒA-SANH

HÃNG XE-HƠI ĐƯA BỘ HÀNH
BẾN TRE-BAZRI

Kính cùng quí Ông, quí Bà dặng rõ: hãng xe thơ và đưa bộ hành của tôi lập ra đã gần mười năm. Ngày nay được hưng vượng, to tác, thì cũng nhờ quí ông, quí Bà có lòng chiếu cố, lại lấm khi bằng lòng xe của tôi, khỏi sợ hư, máy dọc dàng, vì mỗi cái xe, vỏ ruột và máy móc đều tốt cả. Dầu có đầu chi xuất trắc, thì sẵn có thợ và đồ phụ-tùng đem theo. Vậy xin quí Ông, quí Bà, có lòng giúp tôi như trước, cho mối thương trường, càng ngày càng đỏ sộ, thì tôi thâm cảm không cùng.

Chủ-nhơn lãnh cảo,
HUỲNH-BỘI
Chủ hãng xe-hơi,
« *Hòa-Sanh* » Bentré.

Trần-văn-Mạch

GRAVEUR
N° 5, Catinat. — SAIGON

H. DELPEYRAT

Khi trước là Hãng E. POURTOU
Số nhà 33bis, 35, 37, 39
đường Amiral Dupré Saigon
RƯỢU CHÁT, RƯỢU MẠNH
RƯỢU KHAI-VỊ, RƯỢU TIÊU-HÓA

TRỒNG RĂNG

QUAN LƯƠNG-Y CÔNAUD
Ở đường Chasseloup Laubat số nhà 15
Nhổ răng một cách rất êm ái.
Trồng răng bằng sành và răng vàng.

Thợ vẽ khéo quá

Thợ vẽ bằng dầu *sơn* và sơn nhà cửa.

Vẽ với theo kiểu kiểm-thời điệu Âu-Á

Lãnh vẽ khuôn biển hoặc sơn-thủy treo vách theo kiểu cách của quí ông định.

Vẽ thật kỹ mà giá tính thật nhẹ.

Có đủ thức kiểu các nơi danh sơn thắng cảnh ở cõi Đông-Pháp, và nhứt là vẽ tableaux sơn-thủy cho các nhà hát theo kiểm-thời như hát Cải-lương hoặc hát-bộ theo như các ngài đã từng thấy ở rạp hát ông Hội-đồng Ninh và ông Huỳnh-trí-Phú, và trong Lăng Ông ở Giadịnh vân vân...

Marc Phụng.
28 Route Haute
Gần nhà thương Quảng-đông
Cholon.

DIP MAY

Muốn bán một cái xe-hơi hiệu « PEUGEOT » (hai máy) đóng thùng theo kiểu CAMION, hiện còn đưa hành-khách đường CAILAY-MYTHO, máy móc còn tốt. Vậy quí Ông trong Lục-châu có cần dùng, xin viết thơ đến tôi mà thương nghị, thì tôi se hồi âm lại tiền và định giá cả chắt chắn.

TAT-QUANG
Maison « AN-PHAT »
MYTHO (Ville)

Lời rao

Ông quan tư Malandain, cựu Quản-lý sở Họa-đồ các đạo binh Đồng-minh ở miền Cực đông, cựu Quản-lý sở Chụp-hình vẽ bản đồ xứ Đông-Pháp, mới mở ra một phòng giấy tại đường Taberd số 31, Saigon, lãnh các công việc khảo xét, vẽ các bản đồ về việc địa đồ, bản đồ nhưng đất khan, đo các chỗ cao thấp dặng dan thủy nhập điền, đo rất đúng mực và mau lẹ vì nhờ có máy-bay giúp sức. Giải nghĩa, sữa lại, và chụp-hình bằng máy bay tại chỗ đất ấy. Vẽ bản đồ lớn nhỏ các dang các bậc thật kỹ và đo cách triangulation vân... vân...,

NHÀ HÀNG NAM-KIN

SIMON GẤM, *Chủ-nhơn*

Đường Lefèbvre, môn bài số 11, 13
— SAIGON —

Kính cáo Đồng-Bang,

Nhà hàng « NAM-KIN » từ khi sáng lập tới nay nhờ ơn đồng-bang chiếu cố vừa giáp cho, nên ngày đêm quí khách tới lui đông đảo, nhiều khi không đủ chỗ mà tiếp. Càng được đồng-bang thương tưởng chừng nào thì tôi càng kính nể chừng nấy, nên có ý tìm cách nào làm cho vừa lòng đẹp mắt quí-khách, ngõ hầu đáp ơn tri ngộ ấy, chớ không như thường thế thấy khách đông thì vong phế. Bởi vậy nên nay tôi mới mở rộng thêm từng lầu trên, sửa sang dọn dẹp lại từng dưới phân biệt có nơi để dùng tiểu tiệc, có chỗ để bày đại yến, đặng hầu tiếp quí khách khi chén rượu tiếng biệt, lão bửa ăn tẩy trần cho xứng đáng. Mỗi tuần thứ bảy và Chúa-nhựt có thì tử giai nhân đờn ca để trợ hứng cho quí khách nữa.

Nhân vật đông trong bổn quán: người thì rành rẻ khuôn-phép vật đặng toàn đồ thượng phẩm tinh khiết.

Quí khách muốn ăn tháng, hoặc một buổi trưa hay buổi tối, hoặc luôn hai buổi thì có giá cả phân minh mà rẻ hơn các nơi; bổn quán cũng sẵn lòng lãnh dọn tiệc hoặc tại châu thành Saigon-Cholon hoặc trong lục châu.

Có các thứ bánh bán mỗi ngày.

Kính thỉnh đồng bang đến dùng thử một lần trước là giúp tôi nên nghiệp, sau sẽ thấy đều phương tiện như ý của đồng bang chẳng sai.

Simon GAM, chủ-nhơn
Nhà hàng NAM-KIN
11-13 rue *Lefèbvre*, Saigon

LỢI-XƯƠNG dit TRƯỜNG-LỢI

Bentre (Ville)

Có trữ bán các thứ rượu tây. Giá bán rẻ hơn các nơi.

Làm Đại-lý cho hãng *Associated oil Company of Indochina Ltd. Saigon*. Bán dầu sản hiệu « *Broc* », dầu lửa « *Horloge* » và « *Tasse* » dầu nhớt « *Cycol* ». Xin quí ông chiếu cố.

Chủ-nhơn kính thỉnh
Lợi-Xương dit Trường-Lợi
Bentre (Ville)

THUỐC RỜI VÀ THUỐC VẤN

DIANA

THUỐC VẤN

MONDIA

Ấy là thứ thuốc thật tốt hút đã ngon, mùi lại thơm chẳng khó cổ. Nếu chư tôn dùng thì sẽ bằng lòng.

Có một mình hãng Etablissements DUMAREST *d'Indochine Saigon và Pnom-Penh làm Đại-lý*

Một thứ trái Quả tử nầy rất có ích cho châu thân của con người ta, nên người đời phải cho chắc rằng thứ rượu Quả-tử nầy rất hay, bởi vì dùng trái quả tử ép bỏ xát, lấy ròng nước của nó mà chế luyện nên thứ rượu nầy, uống nó mùi rất thơm tho ngon ngọt và gồm trị các chứng kể ra sau nầy:

Nhứt dầu chóng mặt
Nhứt mỏi gân xương.
Họng khô, lưỡi khô.

Uống thường nó thì mạnh phần nguơn khí, mạnh tì vị, ăn mau tiêu, và máu huyết chạy đều.

Như đờn bà con gái thường dùng nó chẳng những là mạnh mẽ mà thôi, lại đặng sống lâu nữa, thiệt trong hoàn cầu cho nó là một thứ rượu vệ sanh rất hay, như chẳng tin lời xin mua dùng thử thì biết.

Thuốc rượu nầy chẳng phải là vị thuốc.

Hiệu tiệm CỤ-HẢI
60 và 62, rue Marché, Cholon
Có trữ bán

F. MARTY

116, Boulevard Charner — SAIGON

Soieries — Dentelles — Broderies

Laine blanche et couleur
Toiles — Cretonne et batiste pour lingerie
Velours et Soieries pour robes
Soie d'Alger pour broder
Tissus et rideaux pour ameublement
Services de table en blanc et couleur
Serviettes de toilette

Expéditions dans l'Intérieur

XƯỞNG THỢ MỘC CHẠM VÀ CẨN CỪA

M. Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

SÁNG TẠO NĂM 1900

Xưởng chánh tại LAITHIÊU (THUDAUMOT) Quai E. Outrey
Đường mé sông chợ đi ra

TIỆM NGÁNH CÓ TRỮ ĐỦ MÓN

1° Tại *Mỹtho* đường mé sông, nơi bến tàu và xe-hơi; 2° Tại *Cầntho* đường mé sông, ngay cầu tàu của khách-trú; 3° Tại *Tràvinh* đường cái, ngay Tòa-bố; 4° Tại *Rachgiá* đường mé sông, nơi bến tàu.

Xưởng nầy có đóng sẵn đủ thứ bàn, ghế, tủ, váng, đều dùng toàn cây danh-mộc như: Trắc, Cẩm-lai và Gõ mà chế tạo nhiều kiểu khéo léo, thợ làm thật là tinh-xảo, không hề giả-dối. Bấy lâu danh tiếng, được chư quí vị hảo gia khen ngợi về sự kỹ-cang chắc-chắn rất vừa lòng.

Kính mời quí khách đến xem chơi, hoặc mua hay là đặt theo ý, tôi sẵn lòng tiếp rước và hồi âm liền.

Mandat và dây thép thì đề: NGUYỄN-HIỆP-HÒA, Laithiêu.

NHÀ SƠN MÀU XANH, TẠI ĐƯỜNG
Bonnard số 90, Saigon
CÓ TIỆM

ĐÔNG-NAM-MỸ

Chuyên khảo các thứ con đầu bằng đồng, có thợ đóng giày tây giày ta, đờn ông đờn bà, con nít, đủ kiểu, nón FEUTRE bên tây mới lại nhiều kiểu nhiều màu bán buôn, bán lẻ, và các thứ TRÀ ĐẦU-XUÂN, NINH-THÁI, LIÊN-TÂM, Ô-LONG rất thơm và ngon. Cao Lộc-Giác gia dụng ăn bổ dưỡng tinh thần và thuốc phấn trừ bịnh Hôi-nách rất công hiệu, xin mời quí-khách chiếu cố.

Các thứ hàng của bổn-hiệu mua tại gốc nên bán sỉ tính giá thiệt rẻ hơn các nơi.

NHÀ MÁY XAY LÚA KIM THỜI

NAM-THUAN-AN

M. NG.-CHIÊU-THÔNG
Ở góc đường Bonnard
và đường Palikao

Dây thép nói số 729
Dây thép thường: Thông Cholon Binhtây
Máy xay chạy bằng mô-tơ điện-khí tinh hảo.

ANCIENNE MAISON PHÚ-TOÀN

ĐÓNG GIÀY TÂY VÀ ANNAM

LE-VAN-BEN

CHỤP HÌNH VÀ RỌI HÌNH RA LỚN

— SAIGON —

23-40 Rue Amiral Courbet (Halles Centrales)

Vĩnh-Sanh

49-51 Boulevard de la Somme, Saigon

Có tại bổn hiệu VĨNH-SANH ở đường cái Boulevard de la Somme số 49 và 51 ngan chợ-cũ Saigon:

1° Thợ họa hình và chụp hình rất tinh-thần, khéo léo, đời đời chẳng hề phai lợt và đủ kiểu.

2° Nhỏ làm ra to (agrandissement) tợ như người sống chẳng sai.

3° Trồng răng theo thể-thức người Langsa, giá đã rẻ mà lại chắc chắn. Bịch răng bằng vàng: vàng tây hay là vàng Annam rất thanh lịch.

4° Các thứ thuốc, giấy và đồ phụ tùng trong cuộc họa hình. Có bán sỉ và bán lẻ các thứ thuốc bên Thượng-Hải và bên Trung-Huê gởi lại (Thuốc của mấy thầy có danh tiếng xưa nay).

Cũng có bán các món hàng-hóa bên Đại-Pháp đem qua luôn luôn.

Kính mời chư quí-vị đến tiệm tôi mua đôi lần hầu giúp cho tôi nên cuộc thương trường. Tiệm tôi mua bán thiệt tình chẳng hề xảo trá; cách tiếp rước qui-vị một cách khiêm-nhường. Xin quí-vị đoái lòng, ngàn năm tôi ghi nhớ.

VĨNH-SANH, Cẩn cáo.

P. S. Tiệm tôi cũng có cất kiến xe-hơi,

Tên thợ Soi-lương-Đức có danh tiếng tại xứ Trung-Hoa, ở bên Trung-huê-quốc chụp hình khéo lắm và mau lắm, tên thợ nầy học tại Huê-kỳ-quốc, có đem đồ qua nửa là ngựa cỡi được và cọp, xe hơi, tàu hơi, sơn-thủy mới tốt lắm, và các thứ bông sen tại Tây-hồ Kiến cũng có đồ tiên ngồ bán nguyệt.

TRĂM NĂM KHÔNG PHAI

NHÀ HỌA CHƠN DUNG
NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN
Số 73, Boulevard de la Somme
(NGANG GARE XE LỬA GIỮA CHỢ CŨ)
SAIGON

Thợ vẽ tiệm nầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo nghệ, và được 3 cái bằng-cấp Đấu-xảo Hànội; mới năm rồi dự cuộc Đấu-xảo thành Marseille lại được thưởng bằng cấp và Médaille rất xứng đáng. Hình vẽ thiệt tinh xảo và để trăm năm không phai.

Chư qui vị muốn vẽ xin gởi hình chụp đến hoặc viết thơ hỏi, tiệm nầy sẽ gởi cho một tờ cáo bạch có biên rõ thước tất giá cả và cắt nghĩa phân minh.

Ai muốn có lợi 20 %

Trước khi cất nhà hay là phố, xin do nơi nhà *Vĩnh-xuân-Long*, là một cửa hàng của người Annam mới lập tại *Bà-Chiểu*, làng *Thạnh-mỹ-An*, ở con đường vòng *Bà-Chiểu* qua Thị-Nghè, tục kêu là đường hàng sanh, hạt *Giadinh*.

Tại nhà *Vĩnh-xuân-Long* vẫy có bán đủ các thứ cây: dầu, sao, gõ, ăn văn, hoặc cưa sẵn, hoặc chửa cưa, và đá tảng, đá miếng xây nền, giá thật rẻ hơn các nơi, vì là cây nhà lá vườn, chớ chẳng phải mua đi bán lại như bạn hàng khác.

Người ở xa mua cây, váng và đá, thì nhà *Vĩnh-xuân-Long* cũng có thể đem đến tại chỗ mà giao; và cho đặng giao thiệp cùng nhau trong cuộc thương trường, thì chủ nhà *Vĩnh-xuân-Long*, có ý muốn lập tiệm ngánh trong lục châu, vậy xin ai muốn trữ đá, cây và váng cưa sẵn rồi mà bán lại, thì xin đến, hay là viết thơ mà thương nghị.

Chủ nhơn:
NGUYỄN-VĂN-THỌ,
Marchand de bois Tâyninh.

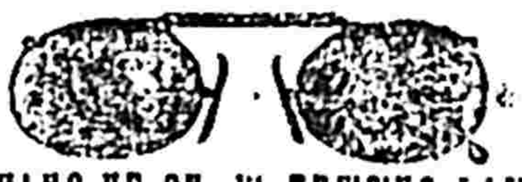

CHÀNG-VÊ-ÔN dit THƯỜNG-LÂM

THỢ BÁN KIẾN CHUYÊN-MÔN
204, đường Marins. — CHOLON

Có sắm đủ đồ khí cụ theo kiểm thời. Có đủ thứ kiến thượng hảo và gọng thượng hảo.

CÓ CÁC PHẦN THƯỞNG

1° Giấy tốt để ngày 23 août 1920 của quan đốc-tơ Dejean cựu Quản-lý Nhà-thương Đồng-đất Saigon cho.

2° Bằng cấp để ngày 20 août 1921, của ông Quesnel cựu Thống-đốc Nam-kỳ ban cho.

3° Bằng cấp để ngày 20 octobre 1921, của ông Bergier Maurice, cựu Đổng-lý Phòng-thương-mãi Saigon.

4° Giấy tốt để ngày 13 Février 1922 của quan Đốc-tơ Casaux, Quản-lý trường Y-viện Hanoi.

5° Mề-đai vàng và bằng-cấp mề-đai, Cao-mên Long-bội-tinh để ngày 15 Avril 1923, của Đức vua Cao-mên ban cho.

TIỆM ĐÓNG XE

Sửa xe và bán đồ phụ tùng
đường Lure môn bài 99 và 101
(Đất-hộ) Saigon

TRẦN-văn-HIỆP, chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu quí khách đặng rõ: Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là xe mui, xe hai bánh, xe kiến, xe kéo và cũng có bán các thứ xe củ sửa lại chắc chắn; có bán đèn xe đủ kiểu, bánh xe cao-su bằng cây giá tị bên tây chở lại, cao-su đặt để thay trong bánh, kiến đèn tây, đồ bắt chiếc và xe song mã bằng da rất khéo và chắc, có bán yên cỡi, chuông đạp hai tiếng, bình đủ thắp đèn khi đi theo xe. Sơn xe.— và sửa xe.

Cúi xin quí khách có dịp đến Đất-hộ xin ghé lại tiệm tôi một khi trước coi công cuộc của tôi làm, sau có cần dùng món chi đa thiếu mua giúp làm ngơi, thì tôi rất cảm ơn bạ cố. Còn chư quí khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm món chi cũng giá cả tôi sẵn lòng hồi đáp.

Chủ-nhơn cẩn khải.

TRƯƠNG-THÁI-TRỨ
Chủ nhơn

NAM-CHÂU KHÁCH LẦU

Rue Amiral Courbet Saigon de 29 à 35

Phòng sạch sẽ lắm, thiệt rộng rãi, rất thanh-tịnh và lại khoản-khoát Giá rẻ.

Quí khách tiện đường ghé nghỉ tại « Nam-châu khách lầu » chắc đều đặng vừa ý. Boy rất khuôn phép.

Có xe-hơi, tiện cho quí khách khi muốn du-lịch.

Lâm-quang-Roi.
Chủ nhơn.

Thiệt-nghiệp-xưởng

F. NAM & L. LỤC FRÈRES
Đường Pellerin môn bài số 142-144
SAIGON

Bổn hiệu chuyên việc tu bổ máy viết, tủ sắt đủ kiểu.

Rèn sắt bông và các thứ kim khí rất huê lệ.

Sửa súng và đủ các thứ khí giái.

CHUYÊN NGHỀ. — Mài dao lớn nhỏ, mài kéo, dao cạo, vân vân, dùng máy diễn dồi mài thật bén. — *Soudure Autogène.*

Rèn các đồ phụ tùng theo kiểu vô tâm thường và đúng chỗ.

RÈN GIƯỜNG SẮT
VÀ ĐỒ DÙNG NGOÀI HUÊ-VIÊN
LÀM ĐỒ BẰNG SẮT

Cửa ngõ và rào sắt, cửa và rào sắt đủ kiểu để rào mả.

Làm kiểu huê-mỹ và kiểu thường. Ống khóa và chìa khóa thiệt chắc.

Có làm đồ thâu lôi (paratonnerre) chế tạo và sửa máy móc xe-hơi, xe máy hơi.

Làm đồ gởi đi Lục-tỉnh.

Công việc làm kỹ lưỡng mà giá rẻ.

ĐÈN LỬA KIỂU MỚI

THẮP BẰNG DẦU LỬA

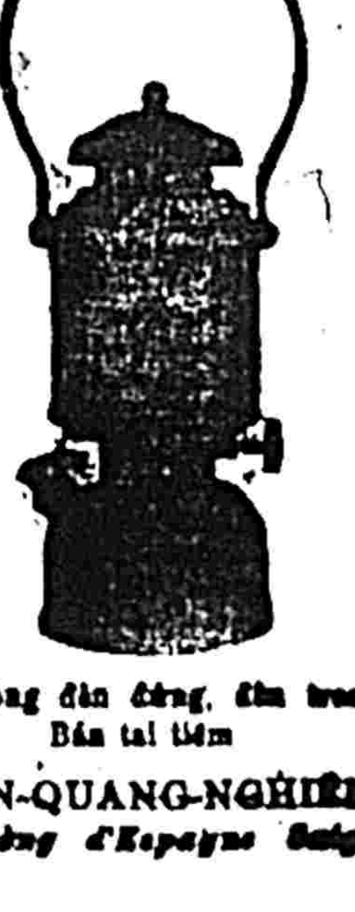

Đèn lồng đèn đứng, đèn treo
Bán tại tiệm
TRẦN-QUANG-NGHIÊM
209, đường d'Espagne Saigon

A. DENHOLM

N° 36-38, Rue Lefèbre N° 36-38
SAIGON

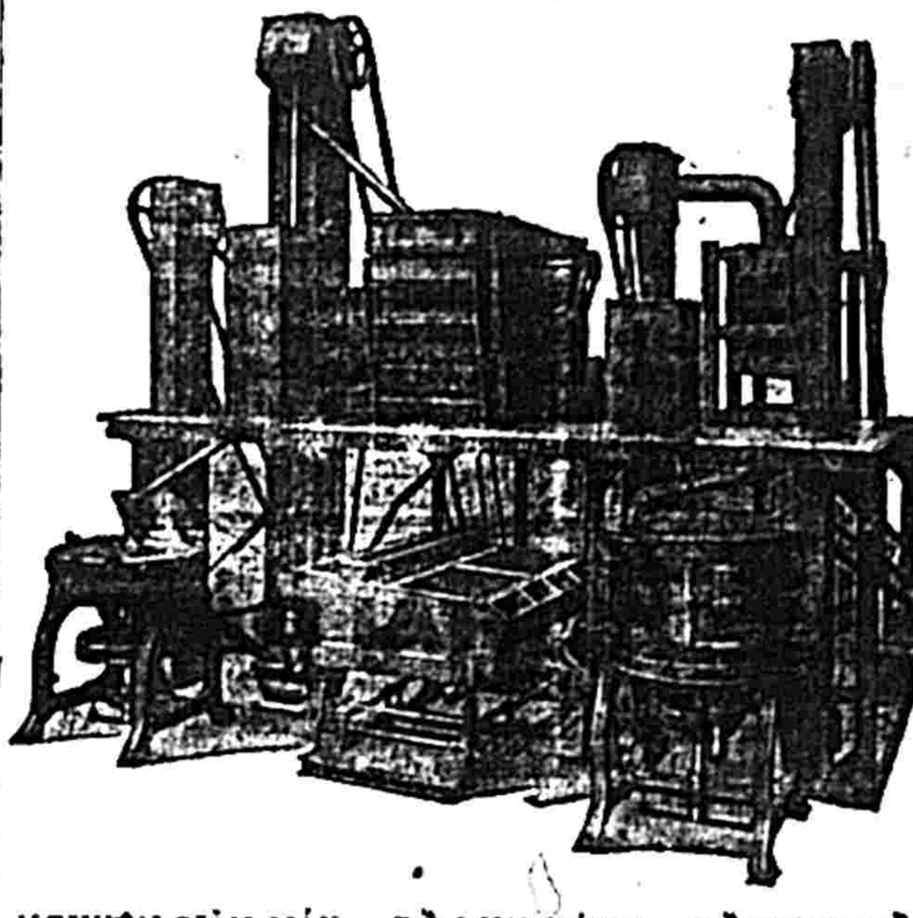

THIỆN NGHỀ VỀ VIỆC RÁP MÁY XAY LÚA GẠO

Đã ráp hơn 30 cái nhà máy từ 10 tấn cho đến 500 tấn ở tại Đông-Pháp.

Cam kết chắc chắn về sự lúa gạo xay ra đặng bao nhiêu và sự bền bỉ chạy tốt của máy móc.

NGUYÊN GIÀN MÁY — ĐỒ PHỤ TÙNG — ĐỒ THAY ĐỔI — DÂY TRÂN EMERIE — VÂN VÂN — MÁY LÀM DẦU, LÀM ĐƯỜNG — MÔ-TƠ NỒI SÔ-ĐE V. V. GIÁ PHẢI CHĂNG

POUR LES:

ARMES DE CHASSE

DES MEILLEURES FABRIQUES FRANÇAISES ET BELGES

MUNITIONS

de Chasse, de Tir et de Guerre

POUDRES DE CHASSE

NOIRES & PYROXYLÉES

TOUS ACCESSOIRES DE CHASSE

EXPLOSIFS FAVIER

Demandez à L. JACQUE & Cie

69, Rue Catinat — SAIGON

NHÃN CON-BEO MÀU ĐỎ

THÙNG BA-RÍT MÀU VÀNG

Rượu Chác Đỏ

"Rivesaltes"

VIN ROUGE SUPÉRIEUR

Rượu Chác Trắng

" Courtalet "

VIN BLANC SUPÉRIEUR

Tốt thượng hạng và ngon hơn các thứ nhãn hiệu khác.

Rượu chác nầy bên xứ *Bordeaux* có danh tiếng đã lâu đời, uống vào rất ngon rất bổ mà mùi nó lại thơm tho, do nơi hãng chánh ở tại xứ *Bordeaux* gởi qua, mỗi khi chiết vào ve thì có quan thầy thuốc đến làm chứng và xem xét rất kỹ lưỡng, mỗi ve đều có đóng con dấu nơi miếng kiến nút ve, là dấu riêng của hãng làm tin chắc chắn là rượu thiệt tốt.

Xưa nay chẳng có rượu chác nào *bổ dưỡng* cho bằng rượu chác nầy, hễ uống nó cho thường thì *mặt mày tươi tốt, điều hòa huyết mạch, bất luận nam phụ lão ấu, bốn mùa đều* dùng được. Hoặc *đờn bà mỏi vóng ăn ốm gầy* thì nên dùng nó lắm, hoặc muốn *an thai bảo sảng* thì uống rượu chác nầy *khỏi lo hậu hoạn.*

Chư-tôn có mua rượu chác hoặc đỏ hoặc trắng, hãy nài cho đặng nhãn « CON-BEO » *màu đỏ*, nhảy trên thùng « BA-RÍT » *màu vàng* như trên đây vậy, mới là rượu chác thiệt tốt, thiệt ngon của Bổn-hãng, kẻo lầm thứ giả mạo tốn tiền mà vô ích.

Có gởi bán tại Saigon-Cholon và khắp cả Lục-Tỉnh; Tiệm nào đều có trữ bán sỉ và bán lẻ.

Khăn đen tốt đẹp

Nhiễu Bombay — Nhiễu Tàu và Bùn nhứt hạng giá mỗi khăn............ 3$00
Có thứ Bombay hạng nhì....... 2 20
Có thứ Bùng hạng thường mỗi khăn 1 50
Khăn kết từ 8 lớp đến 4 lớp thôi.

Cáp tóc và để tóc có mới vấn khỏi đo nị. song muốn kết dính lại phải đo contour de tête mấy tất phải chỉ rõ và dùng máy hộp phân biệt kỹ cang tôi sẽ làm y theo, rồi gởi lại từ tế bằng Contre Remboursement thì quí vị phải chịu tiền gởi, nếu gởi mandat trước cho tôi thì sở phí tôi chịu vì gởi Contre Remboursement nhà giấy xa hơn 10 kilomètres tôi rao bấy nhiêu lời xin quí vị chiếu cố tôi rất cảm ơn.

Adresse,
NGUYỄN-VĂN-BỘP,
Propriétaire à Suối-đờn (Bình-nhâm à Laithiêu.

HÔTEL DE CHOLON

Tân-Long lữ-quán

Kính cùng quí khách rõ: tôi dọn một tiệm ngủ hiệu Hôtel de Cholon, Annam kêu *Tân-Long lữ-quán*, ở đường Marins số 312: 4 từng phòng rộng mát và sạch sẽ lắm, từng dưới nhà hàng bán rượu tây và đồ hộp đủ thứ; từng thứ nhì và thứ ba phòng ngủ; từng thứ tư để chiếu mát đặng cho quí khách hứng gió cho thong thả.

Xin quí khách thừa dịp đi ghé đến tiệm tôi một lần thì rõ. Xin chiếu cố rất cám ơn.

Nay kính
Chủ-nhơn: Kha-U-Phú

Biscuits Quắc-Nữ

Bánh đã thơm, lại ngon, để lâu được, có beurre, sữa bò, vanilline và chocolat, và không khi nào phá bụng.

Có bán lẻ nhiều thứ, như quí ông quí bà mua nhiều về bán lẻ, hoặc đem đi xa cho bà con, thì tôi có sắm sẵn hộp lớn, hoặc thùng lớn, để cho quí ông quí bà dùng, rất tiện rất hạp phép vệ sanh.

Cũng có vô hộp theo kiểu bánh Âu-Mỹ hộp lớn 0$50 hộp nhỏ, trên 0$20, và có gởi bán tại tiệm bán hàng tây hàng tàu, lãnh nhiều của M. Nguyễn-khắc-Trương, ở đại-lộ Bonnard số 82.

Cũng có lãnh làm bánh tiệc, hoặc tân gia tân quan vân vân.

Envoi contre-remboursement
Nguyễn-thị-Thân, 13, rue Lareynière.

THI-THƠ'

Tiệm thợ Bạc

NGUYỄN-VĂN-THƠM
Bijoutier, ancienne Maison de
NGUYỄN-VĂN-GIÁO
N° 13 rue Schroeder Saigon.

Kính cáo cho quí ông quí bà rõ: Nguyên tiệm nầy trước của Nguyễn-văn-Giáo, đã qua phần rồi. Nay tôi là Nguyễn-văn-Thơm là em-kế nghiệp cũng làm đồ nữ-trang theo kiểu kiểm thời, nhưng là: trâm, chuyền, kiến, chuỗi, bông tai, nút áo, vàng đôi, kiềng cảng, neo bộng, neo đặt, đồng chiếc v... v... Đủ thứ theo kiểm thời cũng như ngày trước vậy.

Xin quí ông quí bà, muốn dùng món chi xin dời gót đến tiệm tôi, hay là viết thơ mà gởi cho bổn hiệu, thì tôi cũng hết lòng theo ý quí ông quí bà dùng món chi thì tôi cũng hết lòng cẩn thận mà gởi đến cho quí ông quí bà dùng.

Kính cáo NGUYỄN-VĂN-THƠM
Bijoutier 13, rue Schroeder SAIGON

TÂN TÂN HIỆP THÀNH

Nhãn hiệu có cầu chứng tại Tòa. — Marque déposée

Ở tại đường Vienot số 40 ngan chợ Saigon mới.

HUỲNH-VĂN-NHƯNG, kỹ-nghiệp.

Làm và bán đồ nữ trang theo kiểu kiểm thời, làm đã mau mà lại khéo, lại có làm ô ăn trầu có chưng bằng đồng xi ni-kên (Nickelé) quí khách ở Lục-châu nếu cần dùng đồ làm tại tiệm tôi, xin viết thơ thương nghị.

Đồ làm rồi sẽ gởi lập tức Contre Remboursement, nghĩa là đem tiền đến đông cho nhà thơ mà lấy đồ.

HUỲNH-VĂN-NHƯNG, cẩn-bạch

ĐÁNH DÂY THÉP
Để như vầy:
NHỊ-THIÊN-DƯỜNG
Cholon

DÂY THÉP NÓI
Số 638

NHỊ-THIÊN-DƯỜNG

DẠI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38.— CHOLON

CÓ BÁN CÁC THỨ THUỐC CAO, ĐƠN, HOÀN, TÁN [illegible] NẦY

VỆ-SANH DƯỢC TỬU
(THUỐC RƯỢU NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG)

Thuốc rượu của tiệm Nhị-Thiên-Đường là một thứ thuốc rượu rất quí, do nơi tiệm chánh ở tại Quảng-Đông gởi lại: thiên niên trường thọ đoạt tạo hóa chi công, xưa nay chẳng có thuốc rượu nào mà bổ dưỡng nhơn thân điều hòa huyết mạch, cường tráng tinh thần, cho bằng thứ thuốc rượu nầy. Hễ uống nó thường thì mặt mày hồng nhuận; gái trai già trẻ, bốn mùa đều dùng được, thật nó là bá bổ Thanh-dược; công hiệu như thần.

Nếu uống thuốc rượu nầy thường thì đặng tiêu trừ bá bịnh tinh-thần khương kiện, định dương toàn thân: khai tì kiến-vị, máu me đều-đặng, nước da mịn-màng; những người mà tiên-thiên bất túc, hậu-thiên bất điều, thì nên uống nó cho thường mà bổ dưỡng.

Đờn bà mà vàng da ốm gầy thì nên dùng nó, hoặc muốn an thai bảo-sảng, thì uống thứ thuốc rượu nầy khỏi lo hậu hoạn.

Ấy là một thứ thuốc Vệ-Sanh rất nên bổ dưỡng.

SÂM NHUNG BỒI NGUƠN VỆ SANH HUỜN
THUỐC BỔ NGUƠN DƯƠNG GIA SÂM NHUNG

Thuốc huờn nầy là một phương thuốc của Tiên-Thánh để lại quan thần tá sứ chế luyện phải phép, lại dùng vị Bảo-Lộc-Nhung và nhơn sâm, thiệt là đại bổ nguơn thần. Bất câu là đờn ông đờn bà mà uống được thì khí huyết vận hành, tay chơn mạnh mẻ; thiệt là một phương tư bổ rất hay đó. Bổn Đường mà tiệm được phương thuốc rất hay nầy thiệt là [illegible] vật báu, rồi lại chọn lựa các thứ dược liệu hạng nhứt, tuân theo phép mà [illegible] nửa thì luyện ra cho thành cao, còn một nửa thì nghiền tán ra cho thiệt nhỏ hòa với sâm nhung và mật ong làm ra huờn.

Xin chư tôn hãy mua mà dùng thử, thì mới biết rằng bổn Đường khéo chọn Sâm nhung và các thứ dược liệu hạng nhứt mà chế luyện rất tinh-hảo. Xin kể những chưng dùng được và cách dùng kể ra sau nầy: Đờn ông mà tiên-thiên hậu-thiên chẳng đủ, tinh thần hao kém, hoặc lo lắng nhiều việc mà tỳ vị hư yếu hoặc thần chí bất định, hoặc bị trường phong hạ huyết, thì phải nấu trái táo đen lấy nước mà uống với thuốc.

Phàm kẻ học trò siêng năng học tập tư lao quá độ, tinh-thần hao kém, tư chí mỏi mệt, cứ mỗi buổi sớm mai uống 1 huờn, chiều uống 1 huờn, hễ uống lâu chừng nào thì tinh thần mạnh mẻ, học thức ắt thông minh; còn những người buôn bán lo lắng đêm ngày, hễ uống 1 huờn thì tinh thần tráng kiện, uống được nhiều rồi, dầu thức cả đêm cũng không biết mỏi. — Những người hút quá độ, thận hư khí suy, đàm ngăn khò-khè, thì phải dùng nước trà nóng mà uống thuốc.

Bất luận nam phụ lão ấu, khí huyết yếu hư, hoặc già rồi mà thận suy khí yếu, gân cốt bải hoải, ăn uống chẳng ngon, hoặc bị hàng đàm ngăn chận hoặc trúng khí hư hàng mà phải sanh ho, thì phải dùng nước muối mằng mằng mà uống với thuốc. Đờn ông bị bạch trược, đờn bà bị bạch đái, hoặc đờn ông con trai nằm chiêm bao di tinh, phải dùng nước trà mà uống với hoàn thuốc, đờn ông thận-tinh đều lạnh, đờn bà mà tử-cung cũng lạnh thì rất khó mà kiếm con, mỗi buổi sớm mai và chiều đều phải uống một huờn, uống với nước trà.

Đờn bà mới đẻ phải uống một huờn cho bổ nguơn-khí.

Đờn bà mà bị tiểu sản (nằm bếp dối) thì khí huyết rất suy, hoặc đờn bà mới đẻ mà khí huyết kém hao, phải uống thuốc nầy với rượu, hoặc với nước gừng luôn.

Phàm uống thuốc nầy thì phải coi chứng bịnh chưng nặng nhẹ thể nào; hễ nhẹ thì uống một hai huờn, còn nặng thì phải uống cho được lâu, thì tự nhiên âm dương điều hòa, tứ chi cường kiện, da thịt mịn màng, thân thể ắt trở nên mạnh mẻ.

Hễ uống thuốc huờn nầy thì phải cữ đồ chiên xào [illegible] cũng là [illegible] lành sống sít đều chẳng nên ăn.

Chư tôn huệ cố, xin hãy nhìn cho thiệt chữ hiệu NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG và ông PHẬT-MẬP, thì mới khỏi lầm.

Hộp kiến mỗi hộp 1 hoàn lớn giá là	1$	00
Hộp kiến hai hoàn nhỏ	1	00
Hộp kiến 4 hoàn nhỏ giá	1	20
Hộp cây mun 2 hoàn nhỏ	0	60
Hộp cây mun 4 hoàn nhỏ	1	20

PHỤ-KHOA KIM-PHỤNG-HUỜN

Phàm đờn-bà khác hơn đờn-ông thì chỉ có 2 đều: 1• đường kinh, 2• sanh-đẻ mà thôi. Nên hễ muốn sanh con thì trước hết phải lo cho đường kinh đều đặng. Nếu đường kinh chẳng đều thì khó mà có thai cho đặng, ấy là phần nhiều, gốc bởi ngoại-cảm, hoặc tại lo, rầu, buồn-bực, ưu-huất trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn, sanh nhiều chứng bịnh, đều cũng do nơi đường kinh không đều mà ra.

Tiệm tôi đây, từ ngày đặng phương thuốc mầu-nhiệm của ông Tổ truyền lại đến nay, hằng gìn lòng giúp cho đời, lựa những thuốc tốt, gia công chế ra mà làm huờn để trị cho các chứng bịnh đờn-bà đều dùng đặng hết.

Còn như bình thời mà thường uống thuốc nầy, thì khí huyết đầy đủ, chẳng hề sanh bịnh mà rồi sanh con để cháu cũng [illegible] có thai mà uống thuốc nầy thì lại đặng an thai bảo sản, chừng sanh con ra, lại đặng mạnh mẻ [illegible], ấy là một phương thuốc rất hay, để trị các chứng bịnh đờn-bà hiệu nghiệm như thần đó.

Chủ trị các chứng kể ra sau nầy:

1• Đường-kinh hoặc trồi, hoặc sục, hoặc ít, hoặc nhiều;

2• Bạch-đái, Bạch-dâm, ra hoài không dứt;

3• Đường-kinh hoặc vàng dợt, hoặc đen bầm;

4• Khí huyết đều hư, đường-kinh không có;

5• Hoặc đường-kinh ra nhiều quá như muốn làm băng;

6• Đường-kinh đi nghịch, sanh ra thổ huyết, trong bụng thì đau;

7• Thân thể chẳng yên, xây-xẩm mặt mày, ăn uống không tiêu;

8• Đau lưng, mỏi cẳng, vàng mặt, ốm gầy;

9• Thai động chẳng yên, trong bụng đau hoài;

10• Đẻ rồi ứ huyết mà đau, hoặc là nhao không ra.

CÁCH DÙNG: Mỗi ngày phải uống 1 huờn, uống với nước trà. Còn đờn-bà đẻ thì phải dùng nước đái con nít mà uống với thuốc.

CỮ ĂN: Những đồ sống-sít, lạnh-lẽo, cũng là đồ rang nướng nóng-nảy độc-địa chẳng nên dùng.

Mỗi hộp 2 huờn giá là... 1$00

BÁNH CAM TÍCH

Tại nhà thuốc NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG, Ông lương y VI-TẾ-SANH, chọn các thứ thượng hảo dược-liệu mà bào chế ra như bánh, mùi ngon ngọt, để cho con nít ăn trừ các chứng cam-tích, sát trùng hay lắm.

Thường con nít hay có sanh trùng lãi, nước da vàng, ốm yếu, bụng nổi gân xanh, đau bụng, làm biếng ăn, hoặc tiêu ra bọt;

Các chứng nói trên đây đều là bởi mang chứng cam-tích mà ra.

Vậy nên làm thứ bánh nầy để cho những con nít và người lớn ăn có ích lắm, có trùng lãi thì nó tiêu ra, như không có trùng lãi, mà thường ăn bánh nầy, mạnh tỳ-vị, da thịt càng tươi, nếu ăn đặng lâu chừng nào, thì càng ngày càng mập.

Chư-vị có mua thì hãy nhìn cho chắc cái nhãn Ông-phật hiệu NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG, mới phải là thứ thiệt, kẻo lầm thứ giả ăn vào thêm bịnh.

GIÁ LÀ:

Mỗi gói mười bánh	0$	10
Mỗi hộp 100 bánh	0	90

HOTEL D'ANNAM
Nam-Việt Khách-Lầu
N° 77 à 80, Boulevard Charner
10, Quai Le Myre de Vilers
Đường Kinh-lấp, tương Carabelli
và đường mé sông Le Myre de Vilers, SAIGON
HUỲNH-HUỆ-KỲ, Chủ tiệm

Kính cùng Quí khách rõ: tôi dọn một tiệm ngủ hiệu là HOTEL D'ANNAM (*Nam-Việt Khách-Lầu*) phòng rộng mát và sạch sẽ lắm, cũng có dọn phòng ở từng dưới đất được cần tiện Quí-khách, xin Quí-khách thừa dịp đi Saigon tới tiệm tôi mà nghỉ lấy làm thong thả lắm.

Lại tôi mới mở thêm một giải phòng ngành rất mát mẻ tại đường mé sông Le Myre de Vilers, tốt trước ga xe-lửa nhỏ cũ, nhà số 10, Saigon.

HUỲNH-HUỆ-KỲ, Cẩn khải.

Maison TAC-LY
TRAN-THOAI, Propriétaire
97, 99 Boulevard-Charner 97, 99
SAIGON
Horlogerie — Quincaillerie
Fourniture de toutes les matières grasses
Lampisterie à pétrole, essence, à acétylène et à électricité
Disques et Machines Phonographes
COMMISSION, IMPORTATION ET EXPORTATION

FABRIQUE DE CASQUES FANTAISIE
Vente en gros et détail
GRAVURE sur MÉTAUX et MARBRE
TRAN-DUY-BINH
80, Boulevard Bonnard, 80
SAIGON
TIỆM LÀM NÓN ĐỦ CÁC THỨ
Bán sỉ và bán lẻ
Khắc các thứ con dấu bằng đồng, bản đồng và bản đá cẩm-thạch

TRAN-LONG
TIỆM ĐÓNG GHẾ MÂY
ROTINIER
Réparation des Raquettes
Rue Turc n° 14
SAIGON

Tiệm tôi lập ra đã hơn 17 năm rồi, ròng có một nghề làm ghế mây theo kiểu Hồng-kong, ghế dài, ghế dựa, ghế ngồi, lớn có nhỏ có, đủ thứ, đồ đựng rất khéo rất đẹp, có sửa vợt máy, đồ đánh trái lăng: giá rẻ hơn các tiệm khác. Xin liệt-vị đến chơi, tôi rất hằng tiếp đãi.

TRẦN-LONG cẩn khải.

NGUYỄN-VĂN-BÁU
EPICERIE
129, Rue d'Espagne, 129
SAIGON
BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ
Giá rất rẻ hơn các nơi

Tiệm tôi khai trương đã hơn mười năm, buôn bán chắc chắn và chiều hiếu đãi sĩ rất ở tế, giá bán cũng nới hơn các nơi.

Tại tiệm tôi có bán đủ đồ gia vị, nào bánh hộp, bánh sữa, Sô-cô-la, Sữa đặc, Bơ, Dủi-heo mỏi, đồ hộp trái cây, Cà-phê, Đường cát trắng, Cá-mòi, Savon thơm, Savon Cadum, Savon Marseille, Savon Đầu-Con-Ngựa, dầu Essence de Menthe thứ tốt, Giầy Cao-su, Nón Casque trắng, giấy, viết, mực, đồ học trò dùng, Rượu chác đỏ, Rượu chác trắng, Rượu Cô-Nhắc (Cognac) Rượu Champagne, Rượu rum (Rhum) Rượu ngọt, Rượu khai vị, nước suối đủ đồ dùng trong đám tiệc và nhiều thứ nữa không thể nào kể cho hết!

Tiệm tôi có làm Đại-Lý cho mấy hãng lớn tại Saigon, như Rượu Champagne *Moët et Chandon* nhãn xanh thứ thiệt, Rượu Cognac *Vidaeu et Cie* (*Rượu này ngon hơn các thứ hiệu khác mà giá rất rẻ*), Rượu CHÁC ĐỎ «*Rivesaltes*» và Rượu CHÁC TRẮNG «*Courtelets*» nhãn hiệu «*Con Beo*» là một thứ Rượu Chác hạng nhứt thiệt tốt và rất ngon hơn các thứ nhãn hiệu khác, có danh tiếng bên xứ Bordeaux đã lâu đời.

Bán mua đồng phải tìm đến
Đồng-bang, giúp lẫn, lợi quyền còn đây.
Nay kính tỏ

Huê phương lầu
PHOTOGRAPHIE ETAGRANDISSEMENT
244 Rue des Marins Cholon

Tiệm chụp hình Huê-Phương-Lầu nầy mở ra đã đặng ngoài 1 năm nay, chư quí vị đến chụp hình đã nhiều, thấy đều biết tiếng, chẳng có tiệm nào bì kịp.

Vì chư vị chiếu cố ngày một thêm đông, cho nên tiệm chẳng nệ tốn của hao công mới sắm thêm các thứ y phục Hát Bội rất nhiều thứ, lại có quần áo tây, tàu, đủ kiểu, đồ nữ trang rất nhiều, và mới có nhiều bức tranh cảnh như cảnh vườn hoa, cảnh rừng núi, cảnh phòng khách, cảnh cầu, máy bay, tại bên đại pháp mới gởi lại coi rất tinh thần y như thiệt, vậy quí vị muốn chụp kiểu nào cảnh nào thấy đều như ý. Tiệm tôi có mướn thợ làm hình rất tinh nghề chụp trong 2, 3 ngày là được hình, thiệt muốn sao được vậy, xin quí vị hãy đến chụp thử ắt đặng vừa lòng chẳng sai.

Mới mở thêm phòng chụp hình ban đêm, chụp cũng như ban ngày vậy.

Tiệm tôi có bán đủ thứ đồ làm hình tại bên tây gởi lại, và có khuôn hình nhiều kiểu rất xinh đẹp.

GIÀY DÉP BẮC-KỲ

Có tiệm đóng tại Hànội
kiểu khéo, chắc mà tính giá nhẹ
Bán sỉ và lẻ tại tiệm: TRẦN-QUANG-XUÂN (đầu chợ mới), 158 đường d'Espagne Saigon.

Có bán: Mền nỉ, mền bông, khăm, xe máy, đồng hồ, đồ Aluminium, ghế Thonet thiệt, giày nón và các đồ tạp hóa vân vân, mua thẳng các lò bên Pháp-quốc, giá nhẹ.

TIỆM BÁN HÀNG BẮC
Đường Paul Blanchy số 11 và 13, gần nhà máy nước lạnh. — SAIGON

Kính trình quí ông, quí bà đặng rõ: bổn tiệm mới nhận được nhiều món hàng ngoài Bắc gởi vô như sau nầy:

Đồ đồng: Các kiểu lư chơn, lư mâo tre, chân đèn, lục bình cắm bông và chậu trồng kiểng vân vân...

Đồ cẩn và đồ chạm làm bằng cây gõ và trắc: Sập cẩn và chạm, tủ thờ và tủ đồ salon, các thứ liễn cẩn giai và vân, bình phuông, thọ bình, hoành, và khay, cùng các thứ ghế Salon ngồi chơi trọn bộ (1 bàn, 2 tràng kỷ và 4 ghế, và thứ ghế salon thường (1 bàn và ghế).

Đồ làm theo kiểu kim thời và thanh nhã.

Đồ thêu: Giải giường, nắp bàn, tranh, áo gối và các thứ đồ chưng trong nhà làm rất tin sảo và bán giá hạ hơn các tiệm khác.

Như quí ông, quí bà ở Lục-Châu có về chơi Saigon xin mời các ngày quá bộ lại coi, như muốn mua hoặc đặt bổn tiệm, dả xẵn có đủ kiểu, và xin hết lòng tiếp rước.

Chủ nhân kính cáo.
PHÙNG-VĂN-XUÂN.

SONG-MỸ KỲ-DUYÊN

HỒI THỨ NHỨT

(*Tiếp theo*)

Chỉ bằng lúc phụ-thân lên đàng, con đóng cửa dinh niêm lại, ai có hỏi nói giao cho kẻ gia đinh ở trông giữ gìn, còn con đã đi ở ngụ nơi nhà cậu con rồi, con cứ ở trong nhà cho đến phụ-thân về thể thì mới khỏi lo, lại tiện cho con hỏi thăm tin tức của phụ-thân nữa. Bạch-Huyễn nói: con tính vậy rất phải, để cha cho người mời Ngô-hàng-lâm đến đây cùng cha con mình thương nghị. Cha con bàn luận vừa xong, chưa kịp sai người đi mời mà Ngô-hàng-lâm cũng vì nghe việc oan nạn của Bạch-Huyễn nên đến mà thăm chớ cũng chẳng hay Bạch-Huyễn tính sẽ cho đi mời mình. Bạch-Huyễn thấy Ngô-hàng-lâm đến thì lấy làm mừng rở, bèn mời vào dinh chuyện vãng. Bạch-Huyễn kêu Hồng-Ngọc ra mắt Ngô-hàng-lâm. Ngô-hàng-lâm nói rằng: Tiểu-đệ trong hai ngày rày mắc ở nhà nên không hay việc triều-đình chi hết, mới đây thấy tờ trong triều tiến cử tôn-huynh đi sứ Bắc-phiên và rước linh Thượng-hoàng, tiểu-đệ hỏi lại mưu sự ấy là tại Dương-tuần-phủ tính hại tôn-huynh, thật là thằng Dương-tặc ấy rất độc ác vô cùng! Bạch-Huyễn nói: Dương-sức-sanh mà làm hại tiểu-đệ đó, là cũng tại bài thơ thưởng-cúc của con gái tiểu-đệ làm ngày trước đó mà gây ra tai họa nầy. Tiểu-đệ chẳng buồn chi hơn là tiểu-đệ ngày đi đây chẳng biết gởi Hồng-Ngọc ở đâu cho yên phận, nên tiểu-đệ không an lòng là vậy đó. Ngô-hàng-lâm nói: Tiểu-đệ lo cho tôn-huynh là lo tiết long-đông lạnh lẽo, lại từ đây qua đến Bắc-phiên đường sá rất nên hiểm yếu, tôn-huynh sức lực đã không đặng mạnh, tiểu-đệ e bấy nhiêu đó mà thôi. Chớ còn phận cháu ở nhà có tiểu-đệ ở đây không can chi mà tôn-huynh phải buồn, dầu thằng Dương-lão-tặc sức sanh đó nó có làm chi tiểu-đệ cũng hết sức đởm đương chống cự với nó, chẳng để nhục cho tôn-huynh, để buồn cho cháu, mà mất phận làm cậu dầu tôn-huynh phòng ngại. Bạch-Huyễn nghe Ngô-hàng-lâm nói như vậy rất mừng rở mà nói rằng: Cha con tiểu-đệ cũng mới tính ngày tiểu-đệ đi đây dám cháu mà gởi cho tôn-huynh. Song tiểu-đệ thấy thằng Dương-lão-tặc sức sanh đó là tay độc ác, chắc là ngày tiểu-đệ đi rồi đây sao nó cũng sanh sự nầy chuyện kia mà liên lụy đến tôn-huynh, nên tiểu-đệ tính đem cháu mà gởi cho tôn-huynh, nhưng chưa dám tỏ lời. Nay tôn-huynh vui lòng chiếu cố giùm phận cháu, tiểu-đệ rất an tâm ngàn dặm. Ngô-hàng-lâm nói: Dương-lão-tặc nó dầu ỷ cường quyền làm đều hung ác đi nữa, cũng chẳng dám hiếp đáp cháu là con gái một vị đại thần trong triều-đình, huống chi có tiểu-đệ ở đây mà Dương-lão-tặc dầu dám làm đều vô lễ. Hồng-Ngọc nghe cậu mình hứa lời ân đức chiếu cố như vậy rất vui mừng bèn nói với cha rằng: Phụ-thân hãy an tâm, lo sắp đặc việc lên đường, đừng lo tới con chi nữa. Bạch-Huyễn gượng vui với con mà nói rằng: Cha đã lo xong rồi, tuy Dương-lão-tặc muốn bứt cha hạng trong năm ngày phải đi, đặng lo việc nhà không kịp cho hư hại cha con mình chơi. Song cha chẳng kể đâu, miễng lo cho con yên phận rồi, thì nay đi cũng đặng mà mai đi cũng đặng. Thôi con đi dọn rượu thịt lên cho cha và linh tôn cựu của con dùng chơi cho vui, cùng nhau tác biệt. Hồng-Ngọc nghe lời cha dạy, bèn kêu tỳ-nữ dọn rượu thịt đem lên cho cha mình và Ngô-hàng-lâm cùng nhau hỉ hạ. Bạch-công bèn kêu Hồng-Ngọc lại ngồi một bên mà than cùng Ngô-hàng-lâm rằng: Người trung thành từ xưa đến nay hằng bị quân sủng nịnh gian thần cậy cường quyền hại mãi. Nay tiểu-đệ cùng Ngô-huynh tiểu-nữ còn thấy nhau đây, chớ ngày mai rồi dung ruổi qua xứ Bắc-phiên, chẳng biết rủi may sống chết nơi nào, xin gởi nhược-nữ cho tôn-huynh thương giùm phận cháu cũng như con vậy. Còn thằng Dương lão-tặc sức sanh đó kiếm chước hại tiểu-đệ, bất quá đứa tiểu-nhơn ác độc, chứng có trời-đất biết nó là quân bất lương vô loại, tiểu-đệ chẳng cần nao núng. Ngô-hàng-lâm nói: Thiên đạo rất công bình, đứa tiểu-nhơn dầu muốn hại người quân tử cũng chẳng đặng đâu, song tôn-huynh đi đây tiểu-đệ sợ là đường sá hiểm nghèo, trời đông lạnh lẽo, lao khổ mà thôi. Chớ còn phận làm tôi công danh tiết nghĩa là lúc dầu cay, không cây cứng sao hay bửa sắc, không đường xa sao biết ngựa hay. Bạch-Huyễn nói: Tôn-huynh nói vậy rất hạp ý tiểu-đệ. Song tiểu-đệ buồn là buồn ngày nay tuổi đã lớn rồi, con trai không có duy một gái thơ ngây côi quạnh một mình, nay tuy ký thác cho tôn-huynh, chớ chưa dồi bạn cũng nên thật khó. Hồng-Ngọc nghe cha mình nói như vậy thì khóc lóc mà thưa rằng: Xin phụ-thân chớ lo phận con làm chi cho nhọc, vì có một thân con mà phụ-thân nặng lòng lo đến đỗi, tội tại nơi con, con muốn liều một thác an dạ cho phụ-thân khỏi buồn chi nữa. Song sợ con tự tử đi, phụ-thân lại càng đau lòng hơn nữa, lại sợ ngày phụ-thân mạnh giỏi trở về con đã thác rồi, thì lấy ai mà sớm viếng tối thăm, chừng ấy phụ-thân tuổi cao yếu đuối một mình lại càng quạnh hiu hơn nữa; con nghĩ đến đó tấm lòng như cắt. Nay con đã có chỗ gởi thân, ở nơi cậu cũng như ở với mẹ lúc sanh tiền, chắc là phận con an ổn. Vậy xin phụ-thân gắng sức cho trọn vẹn phận làm tôi, mạnh giỏi trở về nơi cố lý, chớ lo phận con chi cho nhọc.

(*Sau sẽ tiếp theo*).

Imp. du Đông-Pháp Thời-Báo 71, rue Mac-Mahon.
Tirage 3 000 ex
Le Gérant: NGUYỄN-KIM-ĐÍNH.